

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

rapport

ARKEOLOGISK SERIE 1983:6

Helleristninger i Stjørdal II

Stjørdal og Lånke sogn

Kalle Sognes

Universitetet i Trondheim

"Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Muséet, Rapport. Arkeologisk serie", vil inneholde stoff hovedsakelig fra det faglige og geografiske ansvarsområde som Arkeologisk avdeling, DKNVS Muséet, representerer.

I serien publiseres materiale som en av ulike hensyn finner ønskelig å gjøre kjent. Foruten rapporter vil det dreie seg om vitenskapelige og populærvitenskapelige artikler av mindre omfang. Oppdragsrapporter vil utgjøre en stor del av serien.

Rapport-serien er ikke periodisk, og antall nummer pr. år vil variere. Serien startet i 1973. Det finnes parallelt en "Botanisk serie" og en "Zoologisk serie".

Som regel blir norsk språk brukt. Rapporten bør normalt ha et sammendrag på norsk. Innholdet skal sammenfattes i et innledende abstract. Medarbeidere fra andre land kan skrive rapporten på sitt morsmål, om nødvendig med sammendrag på norsk.

For manuskriptet, illustrasjoner, referanser o.l. følges vanlige retningslinjer. (Jfr. retningslinjer for K.norske Vidensk.Selsk.Mus. Gunneria).

"Arkeologisk serie" trykkes i A4-format i offset. Opplagstallet vil variere.

UTGIVER:

Universitetet i Trondheim

Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Muséet,

Arkeologisk avdeling

N-7000 Trondheim.

Redaksjonskomité:

Kristian Pettersen

Lars F. Stenvik

Birgitta Wik

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSÉET

RAPPORT ARKEOLOGISK SERIE 1983:6.

HELLERISTNINGER I STJØRDAL II
STJØRDAL OG LÅNKE SOGN

Kalle Sognnes

K.norske Vidensk.Selsk.Mus.Rapp. A 1983:6.

Sognnes, K.: Helleristninger i Stjørdal II, Stjørdal og Lånke sogn.
N-Trondheim, desember 1983.

500 ekspl. ISBN 82-7126-364-1

ISSN 0332-8546

A B S T R A C T

Kalle Sognnes: Petroglyphs in Stjørdal II.
Stjørdal and Lånke Parishes.

*Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Muséet,
Rapport Arkeologisk serie 1983:6.*

The report is a presentation of the petroglyphs of the parishes of Stjørdal and Lånke i Stjørdal, Nord-Trøndelag. It includes 16 localities from 11 farms. Two of the localities belong to the Stone Age hunting rock art tradition, the others to the Bronze Age agricultural tradition.

Motifs found are reindeer, elk, whale, beaver, birds, boats, foot-soles, horses, human beings etc.

*Kalle Sognnes, University of Trondheim, DKNVS Museum,
Department of Archaeology, N-7000 Trondheim.*

INNLEDNING

Trøndelag er et av de viktigste helleristningsdistriktene i Norge. Ristingene er særlig konsentrert til bygdene rundt indre del av Trondheimsfjorden. Det gjelder både steinalderens veideristninger og bronsealderens jordbruksristninger. Bare veideristningene har tidligere vært gjenstand for fullstendig publisering (Gjessing 1936). Kjennskap til landsdelens jordbruksristninger er heller mangelfullt, både blant arkeologer og almenheten. To eldre oversikter over materialet foreligger (K.Rygh 1908 og Petersen 1926), men de er begge summariske og på ingen måte representative for Trøndelags jordbruksristninger, slik dette materialet foreligger i dag.

Den foreliggende rapporten er ledd i et forsøk på å rette opp dette misforholdet. Den omfatter ristningene i Stjørdal og Lånke sogn i Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag, og er ment som en rein materialpublikasjon. Materialet presenteres som vi kjenner det i dag, gjennom kalkeringer og delvis fotografier. Rapporten inneholder ingen diskusjoner omkring typologi, kronologi, korologi mv. Dette vil forhåpentlig komme en gang i framtiden. Foreløpig er en del geografiske og statistiske forhold omkring Stjørdalsristningene behandlet (Sognnes 1983a). Hensikten med denne rapporten er først og fremst å presentere et bortimot ukjent materiale for et interessert publikum av arkeologer og lekfolk.

Som i en tidligere rapport, som omhandler ristningene på Skatval, er det i denne rapporten ingen kart som viser hvor ristningene ligger. Det er gjort dels fordi mange av ristningene ligger slik til i dyrket mark at de ikke er alment tilgjengelige, dels fordi kart som viser ristningenes beliggenhet er trykt i rapporten etter DKNVS, Muséets registreringer for det Økonomiske Kartverk (ØK) (Stjørdal 1978). Imidlertid er det for alle lokalitetene oppgitt koordinatverdier fra ØK-kartene. Spesielt interessante kan dermed ad omveier forholdsvis lett finne fram til ristningene.

I forhold til Skatval-rapporten er det gjort en del redaksjonelle forandringer. Først og fremst har hver lokalitet, delvis hvert felt, fått sin egen plansje. I Skatval-rapporten var flere smålokaliteter gjerne slått sammen på samme plansje. Hver lokalitet sin plansje gir et ryddigere bilde, men letter også arkiveringen av de nedfotograferte kalkeringene som plansjene er reprodusert etter. Disse kan nå arkiveres direkte, uten justeringer, omteksting mv. Nedfotograferingene er gjort i målestokk 1:10, montert som standardformater, A4, A3, A2 osv. På plansjene er

angitt kalkeringens nr. i helleristningsarkivet ved DKNVS Muséet, Arkeologisk avdeling.

Rapporten er utgitt med støtte fra Stjørdal sparebank. Forfatteren og Arkeologisk avdeling vil her få takke banken, som har gjort det mulig for oss å utgi rapporten.

HISTORIKK

Det blir i dette avsnittet ikke gitt noen detaljert, fullstendig forskningshistorisk oversikt. Den er gitt summarisk under omtalen av de enkelte lokalitetene.

De første ristningene som ble kjent i Stjørdal i moderne tid, ble oppdaget på den høytliggende plassen Nesaune under Ydstines omkring 1860. Like før århundreskiftet ble de kjente ristningene på Hell oppdaget. På denne tiden var det funnet adskillige lokaliteter på Skatval og delvis i Hegra, men først omkring 1920 ble det gjort nye funn i Stjørdal, i Lånke først i 1950-årene.

Konservator Th. Petersen foretok systematiske undersøkelser av alle de da kjente lokalitetene gjennom 1920-årene, Det viste seg da at Ydstines-lokaliteten var en av de største jordbruksristningene i Norge. Dessverre publiserte aldri Petersen sine undersøkelser av jordbruksristningene, annet enn i et foredrag på det Nordiske arkeologmøtet i Helsinki i 1925 (Petersen 1926), slik at Ydstinesristningene hittil bare har vært kjent gjennom noen korte notiser (Hallström 1907, K.Rygn 1908). Ristningene på Hell er derimot vel kjent gjennom Gutorm Gjessings oversikt over veidekunsten i Midt-Norge (Gjessing 1936).

Ristningene som ble funnet omkring 1920 er alle små og har ikke den samme interesse for forskningen som Ydstinesristningene. Tilsammen gir de imidlertid et interessant glimt inn i bronsealderens kulturforhold i Stjørdal (jfr. Sognnes 1983a).

Mellom 1923 og 1953 ble det ikke kjent nye helleristninger, verken i Stjørdal eller i Lånke. Men i årene som siden har gått, har det med ujevne mellomrom dukket fra stadig nye lokaliteter. I dag er det kjent tilsammen 16 lokaliteter på 11 navnegårder. De fleste, og vel også mest interessante er kommet for dagen i Lånke. De aller fleste av dem inne-

holder motiver som knytter dem til bronsealderens jordbruksristninger, men i 1982 ble det funnet flere grupper av veideristninger på Tønsåsen i Lånke (jfr. Sognnes 1982b, 1983b). De skiller seg markert fra ristningene på Hell både i teknikk, utforming og motivvalg, men slutter seg klart til flere lokaliteter innenfor et annet av Trøndelags viktigste helleristningsområder, nemlig Beitstad i Steinkjer, særlig gården Hammer.

I 1950- og 1960-årene ble de nyfunnete lokalitetene undersøkt av Sverre Marstrander og Kristen R. Møllénhus. De sist funnete er undersøkt av forfatteren, som også har stått for nyundersøkelser av alle de til nå kjente lokalitetene i Stjørdal og Lånke.

Ved disse undersøkelsene blir ristningene fotografert og beskrevet, samtidig som de blir tegnet av (kalkert) i full størrelse på store flak av kalkerpapir, plast eller annet egnet materiale. Disse kalkeringene lar seg som regel forholdsvis lett overføre fotografisk til andre formater, og ett sett kalkeringer for hver lokalitet er gjengitt i denne rapporten. Kalkeringene har imidlertid den svakhet at alle figurene blir tegnet like tydelig uansett hvordan de framtrer på berget; om de er dype eller grunne, tydelige eller knapt synlige.

For de aller fleste lokalitetene er det forfatterens kalkeringer som er gjengitt. De er utført i årene 1981-1983. Det er ett viktig unntak, nemlig Ydstines, der Th. Petersens kalkeringer fra 1929 er brukt. Det kan synes dristig å gjengi så gamle kalkeringer, men det er lagt vekt på flere forhold. Petersens kalkeringer er meget gode, og det er tvilsomt om nykalkeringer ville gitt særlig mye mer. Kvaliteten i Petersens arbeid på dette feltet bekreftes ved at Gjessing i alt vesentlig brukte hans kalkeringer (med egne suppleringer i en del tilfelle) i sin store oversikt over veideristningene (Gjessing 1936). I dag framstår ristningsberget på Ydstines i meget dårlig stand. Store arbeider med rydding av trær og kratt, fjerning av mose, torv og lav må til før en evt. ny undersøkelse kan gjøres. På bakgrunn av Petersens gode kalkeringer og rikholdige fotomateriale, synes det forløpelig ikke nødvendig å sette igang en slik undersøkelse.

Til bygdeboka for Stjørdal utarbeidet lokalhistorikeren Jon Leirfall (1970) en oversikt over helleristningene i kommunen. Den er fortsatt den eneste samlede oversikten, men nye funn har gjort at den ikke lenger er fullstendig.

RISTNINGSBERGENE

I forbindelse med forfatterens undersøkelser er ristningsbergenes orientering og helning målt på alle lokalitetene. Målingene er utført med klinometerkompass (kompass som i tillegg til å måle himmelretninger også kan måle helningsvinkler). Bergets orientering er målt horisontalt langs bergflaten (med kompasset alltid pekende mot høyre). Hellningsretningen går vinkelrett på orienteringen nedover langs berget (jfr. Sognnes 1981b).

Disse målingene er angitt på kalkeringene ved hjelp av et symbol som likner symbolet for bergarters strøk og fall på geologiske kart. Målingene (orienteringen som vannrett strek, helningen som loddrett strek) er angitt, begge for sirkel med 360° inndeling.

Målingene kan brukes til videre studium av hvilke bergflater bronsealderens mennesker foretrakk for sine ristninger (jfr. Sognnes 1981b). Framstilt i spesielle diagrammer kan de også brukes til å gi et bilde av ristningsberget som supplerer kalkeringene. Slike diagrammer er tegnet for alle lokalitetene som omfattes av denne rapporten; Stjørdal i fig. 1 og Lånke i fig. 2. Hver måling (orientering og helning) danner ett punkt i diagrammet. For oversiktens skyld har de enkelte lokalitetene fått forskjellige symboler, samtidig som det er tegnet linjer rundt de målingene som hører sammen. Der punktene ligger tett er bergflaten forholdsvis jevn. Ligger de mer spredt er den ujevn og vender mot flere himmelretninger eller har varierende helning. I diagrammene vil målinger på slakt berg komme nær sentrum, mens målinger på loddrett berg vil komme langs periferien.

Diagrammet for Stjørdal viser at de fleste ristningene vender mot øst og sørøst. Unntaket er en flate på Mona (jfr. side 13). De fleste bergflatene er forholdsvis jevne, men på Ydstines I danner berget en stor bue fra øst mot sørøst, samtidig som det også er variasjoner i bergets helning (brattest ved foten av berget). Også på Stokkan I er berget mer hvelvet enn på de øvrige lokalitetene (fig. 1).

Diagrammet for Lånke viser større spredning. Her er det bare ristningene på Gjeving som vender mot sørøst (fig. 2). Ristningene på Hagen og Reppe vender mot nordøst, mens veideristningene på Hell og Lånke vender mot sørvest. Gjeving I og Hagen I ligger på forholdsvis jevne flater, mens Reppe I er hogd inn i mer ujevnt berg. Diagrammet for

Hell I viser tydelige forskjeller mellom bortimot loddrette bergflater og mer slakere berg (jfr. side 19). For Lånkeristningene er det en viss spredning, men det er likevel forholdsvis godt samsvar mellom målingene fra de forskjellige lokalitetene. Et unntak er Lånke V, som er hogd inn i brattere berg enn de øvrige.

Forskjellene mellom diagrammene fra Stjørdal og Lånke behøver ikke å gjenspeile bestemte valg av bergflater. Den lokale topografien spiller en vesentlig rolle. Egnen til ristningsberg finnes først og fremst i dalsidene (eller på oppstikkende berg uten i dalen, som på Tønsåsen). Stjørdalen er orientert omtrent øst-vest, Leksdalens nedre del omtrent nord-sør. Det gir bergflater som i hovedtrekkene vender mot sør og nord i Stjørdalen og mot øst og vest i Leksdalen. Til en viss grad har dette vært bestemmende for ristningenes orientering, men samtidig er det mange steder små bergflater som vender mot andre himmelretninger. Valget av ristningsberg kan derfor bare til en viss grad ha vært avhengig av hovedlinjene i dalenes topografi.

TERMINOLOGI

Det har gjennom årene vært brukt mange ulike betegnelser på de enkelte ristningene og ristningslokalitetene; som lokalitet, forekomst, ristning, felt, gruppe osv. Gjennom mine undersøkelser i Trøndelag de seinere årene har jeg forsøkt konsekvent å holde meg til et entydig begrepsapparat (jfr. Sognnes 1982a). Det viktigste begrepet er lokalitet, men også felt og gruppe blir brukt.

Lokalitet er berget eller steinen der vi finner ristninger (eller malinger).

Lokaliteten kan bestå av flere felt og grupper.

Felt er en bergflate eller stein med hogde eller malte figurer eller groper. Dersom samlingen av figurer eller groper blir skilt av større sprekker mv., danner sprekkeene også skille mellom felt.

Gruppe er en samling av figurer eller groper innenfor et felt eller en lokalitet.

Lokalitetene er nummerert med romertall innenfor hver navnegård. Nummereringen har skjedd fortløpende etter hvert som nye lokaliteter er oppdaget. Feltene innenfor hver lokalitet er nummerert med store bokstaver, gruppene med små bokstaver. Arabiske tall er brukt til å nummerere de forskjellige figurene. Lånke I betyr lokalitet I på Lånkegårdene.

Lånke IA angir felt A på denne lokaliteten, Lånke IAb en gruppe innenfor dette feltet. Lånke IA6 er en bestemt figur innenfor lokaliteten. Dette gir helt entydige referanser ved sammenligninger mv.

I rapporten er lokalitetene ordnet med laveste gårdsnummer først. I beskrivelsen av den enkelte lokaliteten er angitt gårds- og bruksnummer, eventuelt lokalitetsnavn og geografiske koordinater. Disse referer seg til det økonomiske kartverkets rutenett.

Videre er det angitt når og hvem som har undersøkt lokalitetene, samt litteratur der de er omtalt. Når det gjelder listen over undersøkelser, bygger den på omtaler i litteraturen og opplysninger i Topografisk arkiv ved DKNVS, Muséet i Trondheim. Det blir ikke gitt noen beskrivelse av de enkelte figurene. For dette henvises til innberetninger og rapporter i det Topografiske arkivet ved DKNVS, Muséet.

VIKAN, gnr. 80.

Lokalitet I.

Vikvang

Koordinater: Y: 6 470 X: 609 790

Høyde over havet: 16 m

Undersøkt: E.Hermstad 1953
K.R. Møllenhuis 1953
O.Forbord 1977
O.Farbregd 1978
K.Sognnes 1979, 1983.

Litteratur: Leirfall 1970
Sognnes 1983a
Stjørdal 1978

Plansje I. Kalkering ved K.Sognnes.

Ristningene finnes på et sørvendt svaberg inne i en villahage omlag 75 m opp fra sjøen (fig. 3). På berget, som nå er sterkt tilgrodd av lav, er det hogd inn noen groper og minst 3 båtfigurer. En av båtfigurene er meget tydelig, mens en annen nå knapt kan skjernes.

Hermstad og Møllenhuis har kalkert en del vannrette linjer, som de oppfattet som deler av båtfigurer. Disse linjene må etter forfatteren sin mening være isskuringsstriper.

Lokaliteten er en av de lavestliggende i Stjørdal, og figurene ble trolig hogd inn i berget like over den tidens havnivå (jfr. Sognnes 1983a).

Lokalitet II.

Vikvang

Koordinater: Y: 6 480 X: 609 800

Høyde over havet: 14 m

Undersøkt: K. Sognnes 1983

Plansje II. Kalkering ved K.Sognnes.

Lokaliteten ligger på en ennå ubebygd hyttetomt, omlag 20 m sørvest for lokalitet I, like øst for vegen som fører opp til villaen der lokalitet I ligger (fig. 4). Ristningene, som dekker et område på rundt 1 m², er meget svake. Forfatteren fikk for flere år siden mistanke om at også denne bergflaten kunne romme helleristninger, men det som da kunne sees av linjer virket som krot fra nyere tid. Grundige undersøkelser

ved hjelp av kritt og kontrastfarge avslørte imidlertid at det virkelig var bronsealderstigninger. Det ble funnet hestefigurer, fotsåler, en mulig båtfigur samt en mulig menneskefigur.

Dette er den lavestliggende lokaliteten som i dag kjennes i Stjørdal. Figurene må være hogd inn i berget helt mot slutten av bronsealderen, evt. tidlig i jernalderen (jfr. Sognnes 1983a).

GRÅBREKK, gnr. 86.

Lokalitet I

Gnr. 86/1

Koordinater: Y: 9 335 X: 611 230

Høyde over havet: 15 m

Undersøkt: Th. Petersen 1918

A. Schultz 1935

K. Sognnes 1983

Litteratur: Leirfall 1956

Marstrander 1956

Petersen 1926

Sognnes 1983a

Stjørdal 1978

Plansje III. Kalkering ved K. Sognnes.

Lokaliteten ble funnet ved sprengningsarbeider i 1918. Den øvre delen, som hadde de fleste og tydeligste figurene, ble kilt ut og står nå i hagen ved DKNVS, Muséet i Trondheim (T 12521). De nedre figurene er gått tapt (jfr. fig. 5).

Ristningene var hogd inn i et svaberg like opp for Gråelva. De ble av Th. Petersen nivellert til knapt 15 m (Petersen 1926:40). Selv om lokaliteten er forholdsvis liten, viser den likevel stor variasjon i motiver: båtfigurer av flere typer, dyr, mennesker og konsentriske ringer. Også denne lokaliteten er blant de lavestliggende i Stjørdal.

STOKKAN, gnr. 96-99.

Lokalitet I

Gnr. 98/1. Utstokkan

Koordinater: Y: 9 660 X: 611 070

Høyde over havet: 32 m

Undersøkt: O. Alstad 1920
Th. Petersen 1923
G. Tilseth 1977
K. Sognnes 1979, 1983

Litteratur: Leirfall 1970
Sognnes 1983a
Stjørddal 1978

Plansje IV. Kalkering ved K. Sognnes.

Lokaliteten ligger på et østhellende svaberg like opp for dyrket mark, omlag 60 m nord for husene på gården (fig. 6). Den består av ett felt med forholdsvis få figurer, for det meste fotsåler og groper. En del rette og buete linjer kan være rester av båtfigurer. En korsliknende figur virker forholdsvis ung. Den er likevel tatt med. Liknende figurer finnes bl.a. på Auran i Skatval (jfr. Sognnes 1982a).

Berget er svært forvitret, og de fleste figurene er meget vanskelige å se. Petersen har kalkert en del flere linjer, men for forfatteren synes disse å være naturlige.

Lokalitet II

Gnr. 99/1

Koordinater: Y: 10 475 X: 610 640

Høyde over havet: 34 m

Undersøkt: Th. Petersen 1923
G. Tilseth 1977

Litteratur: Leirfall 1970
Sognnes 1983a
Stjørddal 1978

En liten lokalitet som står på østsiden av en bergknaus omlag 80 m nord for husene på gården. Petersen fant en del linjer og en mulig båtfigur (fig. 7) på lokaliteten, som virker tvilsom. Knausens østside er nå helt overgrodd med mose og gras, og det har hittil ikke lyktes å kontrollere Petersens kalkering. Ved ØK-registreringen i 1977 fant Tilseth en del linjer som han mente kunne være innhogde (Stjørddal 1978). Forfatteren har ved sine stikkprøver i 1979 og 1983 ikke kunne finne noen slike linjer. Bergarten er et grovt konglomerat som bare unntaksvis har vært egnet for innhogging og bevaring av helleristninger.

YDSTINES, gnr. 109-110.

Lokalitet I.

Gnr. 109/1, Ydstinesaunet

Koordinater: Y: 14 295 X: 608 740

Høyde over havet: 112 m

Undersøkt: O. Rygh 1863
G. Hallström 1907
K. Rygh 1908
Th. Petersen 1929
F. Gaustad 1972
A. Stalsberg 1977
K. Sognnes 1979, 1983

Litteratur: Hallstöm 1907
Leirfall 1970
Nicolaysen 1862-66
Petersen 1926
K. Rygh 1879, 1908
O. Rygn 1873
Sognnes 1983a
Stjørdal 1978

Plansje V-X. Kalkering ved Th. Petersen.

Lokaliteten, som er en av de største i Stjørdal, står i sørøstkant av en stor bergknaus like nord for den nå nedlagte husmannsplassen Ydstinesaunet. Ennå sees rester av det gamle kulturlandskapet i området sør for ristningsberget. Den gamle vegen mellom By og Berri over Ydstinesberga gikk like øst for ristningene.

Felt A ligger lengst øst på bergknausen, der den skråner forholdsvis slakt ned mot marken omkring. Lengden på feltet er omlag 8,5 m, høyde vel 1 m. Feltet, som er gjennomskåret av sprekker, domineres av groper, men inneholder også en del båtfigurer, særlig i vestre del, nærmest felt B. Der er også en del fotsålefigurer og en ringfigur.

Felt B ligger like vest for felt A, bare skilt fra det av en sprekk i berget. Dette er hovedfeltet på lokaliteten. Også felt B er gjennomskåret av sprekker. Som på felt A, finnes de fleste figurene innenfor et bånd som dekker den nederste meteren av bergknausen, i en lengde av tilsammen 12-13 m (fig. 8-9). Feltene A og B dekker tilsammen en

lengde på bortimot 22 m langs foten av ristningsberget. Like foran felt B ligger restene etter husene på den gamle husmannsplassen.

Feltet strekker seg også omlag 5 m oppover langs berget i østre del. Den øvre delen domineres av fotsålefigurer og groper, men rommer også en del båtfigurer, bl.a. den kjente "solbåten", en båtfigur som er hogd sammen med en stor grop med ring omkring (jfr. Hallström 1907 og Petersen 1926). Denne står helt øverst i feltet. Lengst i øst på feltets nedre del er det et tydelig eksempel på overhogging, der yngre figurer skjærer over eldre. I dette tilfellet er det en liten tverrstilt båtfigur som er hogd over to store, horisontale båtfigurer.

Lengre mot vest er en gruppe med store ringfigurer. De fleste av disse har også store, innhogde groper i midten.

Felt C består av to små groper omlag 4 m ovenfor gruppen med de store ringfigurene i felt B.

Felt D står ca. 1,2 m vest for felt B. Feltet rommer en del fragmentariske figurer: båtfigurer og ringfigurer.

Felt E ligger på en skrå hylle omlag 8 m vest for felt D. Feltet er meget lite og rommer båtfigurer, groper og en fotsålefigur.

Felt F er på en løs stein som ligger like foran vestre del av felt B, omlag 1 m ut fra gruppen med de store ringfigurene. Feltet består av fotsåler, groper og en båtfigur.

MONA, gnr. 127

Lokalitet I

Gnr. 127/2

Koordinater: Y: 15 510 X: 609 805

Høyde over havet: 68 m

Undersøkt: E. Hermstad 1923
Th. Petersen 1923
A. Stalsberg 1977
K. Sognnes 1979, 1983

Litteratur: Leirfall 1970
Petersen 1926
Sognnes 1983a
Stjørdal 1978

Plansje XI. Kalkering ved K. Sognnes.

Ristningene er hogd inn på to sider av en liten jordfast steinblokk. Den ene siden heller svakt mot øst, den andre bratt mot vest. Blokken ligger vel 400 m nordvest for husene på gården ute i dyrket mark, rundt 30 m fra foten av det stupbratte Monaberga. En adskillig større steinblokk (ca. 3 x 4 x 2,5 m) som åpenbart er falt ned fra Monaberga, ligger delvis inn over ristningsblokken (fig. 10).

Ristningsblokkens flate østside domineres av fotsålefigurer. De fleste står parstilt, dels omgitt av en ring, dels hogd inn i hverandre. På brattsiden er det to ringfigurer, to fotsålefigurer (den ene er uviss) og en liten grop. Den største ringfiguren står slik til at den vanskelig kan være hogd så lenge de to steinene har ligget slik de ligger i dag. Den store steinblokken må ha falt ned etterat ristningene ble hogd. Ristningene på brattsiden beskyttes av den store blokken mot vær og vind og virker langt bedre bevart enn figurene på den andre siden.

LÅNKE, gnr. 158-159.

Lokalitet I

Gnr. 159/5, Tønsåsen

Koordinater: Y: 11 470 X: 606 040

Høyde over havet: 43 m

Undersøkt: K. Sognnes 1982

Litteratur: Sognnes 1982b, 1983b

Plansje XII-XV. Kalkering ved K. Sognnes.

I samband med planlagte sprengningsarbeider for å hente stein til elveforbygning langs Leksa, ble det høsten 1981 hevdet at det skulle være helleristninger på vestsiden av Tønsåsen, nær det planlagte steinuttaket. Foreløpige undersøkelser våren 1982 bekreftet dette. Videre leting i løpet av 1982 og 1983 brakte for dagen tilsammen fem lokaliteter innenfor et område på ca. 50 x 50 m (fig. 11) nær foten av Tønsåsen omlag 1 km sør for Lånke skole.

Lokalitet I står forholdsvis høyt opp fra dalbunnen, lengst i nord av de fem lokalitetene. Berggrunnen, som før undersøkelsene tok til, stort sett var overgrodd av mose, består for det meste av et forholdsvis grovt konglomerat. Flekkevis er det imidlertid områder der bare den finkornete grunnmassen kommer i dagen. Det var på slike, forholdsvis

små flekker av glatt berg at ristningene kom for dagen. Lokalitet I består av tilsammen 5 felt spredt innenfor et område på 9 x 6 m.

Felt A ligger lengst opp. Figurene er hogd inn på flere flater med vekslende helning. På en nedre, forholdsvis slak flate er 1 elgfigur, 8 fiskefigurer og 3 andre, uvisse dyrefigurer. Alle disse figurene er meget svake. Berget måtte delvis overslammes med kritt og kontrastfarge før det lyktes å få klarhet i en del av linjene. På en brattere flate er en meget tydelig fuglefigur med et indre kroppsmønster tegnet med forholdsvis svake linjer. På samme flaten er det også en del andre linjer som synes å være menneskeverk, men de danner i dag ingen egentlige figurer. Disse linjene synes delvis å være overhogd av fuglefiguren, og kan representere et eldre skikt av figurer.

På en slakere flate like ovenfor fuglefiguren er tre geometriske figurer. Disse gir et helt annet inntrykk enn figurene nedenfor, både ved at de er langt tydeligere (det var da også disse figurene som først ble funnet), og fordi de enkelte huggemerkeene kommer tydelig fram. På de øvrige figurene er det i dag ikke mulig å se noen huggemerker. Både linjene og berget omkring er meget sterkt vitret, samtidig som disse figurene ikke synes å ha vært like grovt tilhogd som de tre øverste.

Hoggeteknikk og motiver (ringfigurer og geometrisk linjemønster) tilsammen gir grunn til å anta at de tre øverste figurene ikke skriver seg fra samme tid som de øvrige. Som flertallet av helleristningene i Stjørødal, hører disse trolig hjemme i bronsealderen (jordbruksristninger). De øvrige figurene er veideristninger, som trolig er hogd inn i berget en gang i yngre steinalder.

Felt B ligger omlag 1,5 m nedenfor felt A. Det består av bare tre figurer, en stor mannsfigur, som tilsynelatende er utstyrt med en fuglemaske, en bever og en liten elgfigur. Mannsfiguren er skadd gjennom avskalling av berget, som også er gjennomskåret av sprekker.

Felt C ligger omlag 1 m nedenfor felt B. Dette feltet består av bare to ufullstendige figurer, en hvalfigur med indre linjemønster og hode og frambein av en elgfigur.

Felt D ligger omlag 1 m ovenfor felt B, omlag 1,2 m øst for felt A. Det består av en ufullstendig hvalfigur.

Felt E ligger omlag 1 m vest for felt A. Det består av en liten, buet figur.

Lokalitet II

Gnr. 159/5, Tønsåsen

Koordinater: Y: 11 470 X: 606 015

Høyde over havet: 31 m

Undersøkt: K. Sognnes 1982

Litteratur: Sognnes 1982b, 1983b

Plansje XVI. Kalkering ved K. Sognnes

En liten lokalitet som består av bare ett felt med tre figurer. Den eneste fullstendige figuren er en liten elg med indre kroppsmønster. Tilsynelatende har den fått et spyd eller en pil i kroppen. Ellers er der et lite elghode og noen rette linjer. Lokaliteten ligger omlag to meter opp fra foten av Tønsåsen, omlag 20 m nedenfor (sørøst for) lokalitet I.

Lokalitet III

Gnr. 159/5, Tønsåsen

Koordinater: Y: 11 485 X: 606 020

Høyde over havet: 33 m

Undersøkt: K. Sognnes 1982

Litteratur: Sognnes 1982b, 1983b

Plansje XVII. Kalkering ved K. Sognnes

Lokaliteten er forholdsvis liten, og består også bare av ett felt. Den ligger omlag 15 m øst for lokalitet II. Figurene er meget svake, og de fleste kom først fram etterat berget hadde vært overslammert med kritt og kontrastfarge (fig. 13). Den dominerende figuren er et underlig dyr som ser ut som en kryssning mellom en hval og et hjortedyr. Ellers er der flere små fuglefigurer, en hvalfigur med indre linjemønster og noen mulige båtfigurer.

Lokalitet IV

Gnr. 159/5, Tønsåsen

Koordinater: Y: 11 495 X: 606 025

Høyde over havet: 42 m

Undersøkt: K. Sognnes 1983

Plansje XVIII A. Kalkering ved K. Sognnes

En liten lokalitet med ett felt, som ligger omlag 30 m nordøst for lokalitet III: Berget skråner forholdsvis bratt mot sør og består for det

meste av et grovt konglomerat, som er sterkt vitret i overflaten. Feltet består av en enkel rammefigur, som omgir et par figurer som kan være fotsåler. Utenfor rammefiguren synes det også å være noen hogde linjer. Dette er imidlertid vanskelig å avgjøre på grunn av bergets vitring. Figurene er forholdsvis grovt hogd, i en teknikk som minner om de øverste figurene på Lokalitet I, felt A (fig.14).

Lokalitet V

Gnr. 159/5, Tønsåsen

Koordinater: Y: 11 490 X: 606 100

Høyde over havet: 50 m

Undersøkt: K. Sognnes 1983

Planse XVIII B. Kalkering ved K. Sognnes.

Lokaliteten, som omfatter bare en eneste, sterkt skadd figur, ligger omlag 30 m nordøst for lokalitet I. Figuren kan muligens være rester etter en fuglefigur med tett indre linjemønster. Skadene skyldes avskalinger i bergets overflate. Også denne figuren er hogd i en teknikk som likner den som er brukt på de øverste figurene på lokalitet I, felt A.

REPPE, gnr. 160

Lokalitet I

Gnr. 160/7, Kriken

Koordinater: Y: 11 875 X: 606 675

Høyde over havet: 16 m

Undersøkt: S. Marstrander 1965

A. Stalsberg 1977

K. Sognnes 1979, 1982

Litteratur: Leirfall 1970

Sognnes 1983a

Stjørdal 1978

Plansje XIX. Kalkering ved K. Sognnes

Ett forholdsvis stort felt, som ligger inne i et tett skogholt like sør for Krikkbekken. De aller fleste figurene forestiller hester, noen med rytter. Andre har ringer eller løkker på beina (fig. 15). I tillegg til hestefigurene er det en del groper og et par mulige båtfigurer.

Lokaliteten er en av de lavestliggende i Stjørdal. Den ligger så lavt at figurene må være hogd inn mot slutten av bronsealderen eller seinere. En så sein datering støttes av ryttermotivet, som regnes for å være blant de yngste innenfor jordbruksristningene (jfr. Marstrander 1966, 1974).

HELL, gnr. 162

Lokalitet I

Gnr. 162/30, Steinmohaugen

Koordinater: Y: 9 440 X: 606 565

Høyde over havet: 48 m

Undersøkt: G. Hallström 1907, 1908

Th. Petersen 1931

G. Gjessing 1934

A. Godager 1962

F. Gaustad 1972

A. Stalsberg 1977

K. Sognnes 1978, 1982

K. Michelsen 1983

Litteratur: Bakka 1975

Brøgger 1906, 1909, 1925

Bugge 1912

Bøe 1931

Gjessing 1936

Hagen 1966, 1976

Hallström 1907, 1908a, 1908b, 1909, 1938

Leirfall 1970

Lossius 1899

Petersen 1922, 1931

Shetelig 1922, 1925a, 1925b, 1930

Sognnes 1983a

Stjørdal 1978

Plansje XX. Kalkering ved K. Sognnes.

Lokaliteten består av to felt, begge med veideristninger. I motsetning til det som er vanlig for skandinaviske helleristninger, er figurene på Hell I ikke hogd eller banket, men skåret eller risset inn i berget. Bl.a. av den grunn er ristningene på Hell blant de mest omtalte i Skandinavia.

Felt A står i en nesten loddrett sørvestvendt bergvegg. Feltet består av to store reinfofigurer, rester av minst to mindre dyrefigurer, adskillige linjer som ikke synes å tilhøre noen egentlige figurer, samt en geometrisk figur som består av mange sammenstilte romber (fig. 16). Feltet ble oppdaget like før århundreskiftet, og er det som først og fremst har gjort Hell-ristningene kjent. Det har i meget stor grad vært utsatt for hærverk ved at folk har risset initialer og årstall inn i berget. Den øverste av de to store figurene er i tillegg sterkt skadd av en bred, langsgående sprekke i berget. Bakkanten av de store dyrene synes også å være skadd av vitring.

Felt B står på slakere berg omlag 2 m nedenfor felt A. Også dette feltet består av dyrefigurer (trolig rein), men disse er adskillig mindre enn figurene på felt A. Figurene er også mye grunnere risset inn i berget.

GJEVING, gnr. 166-167.

Lokalitet I

Gnr. 166/9, Gjevingli

Koordinater: Y: 9 430 X: 605 775

Høyde over havet: 138 m

Undersøkt: S. Marstrander 1957

A. Stalsberg og G. Tilseth 1977

K. Sognnes 1983

Litteratur: Leirfall 1970

Sognnes 1983a

Stjørdal 1978

Plansje XXI. Kalkering ved K. Sognnes.

Lokaliteten består av ett felt med to små grupper av båtfigurer. Den ligger høyt oppe i lia på vestsiden av Leksdalen, på et østvendt svaberg like ved den dyrkede marken på det høytliggende bruket Gevingli (fig. 17).

Lokaliteten er en av de høyestliggende i Stjørdal. Den ligger så høyt at lokaliseringen av ristningene på ingen måte kan ha sammenheng med bronsealderens havnivå.

HAGEN, gnr. 185

Lokalitet I

Gnr. 185/2

Koordinater: Y: 11 640 X: 602 130

Høyde over havet: 147 m

Undersøkt: A. Godager 1962
K.R. Møllenhuss 1963
K. Sognnes 1981

Litteratur: Leirfall 1970
Sognnes 1983a

Plansje XXII. Kalkering ved K. Sognnes.

Den høyestliggende lokaliteten i Stjørdal. Lokaliteten ligger på et lavt, svaberg som delvis er bortsprengt midt ute i dyrket mark. Noen år før figurene ble oppdaget kom en stein med groper inn til DKNVS, Muséet i Trondheim (T 17906). Den er sprengt ut fra samme berget. Den er her kalt felt A.

Felt B utgjør den delen som står igjen i berget. Det rommer både groper og fotsåler (fig. 18). Fotsålene er utført i den samme teknikken som figuren på Hell I, dvs. at de er skåret eller risset inn i berget. Som så mange av fotsålefigurene, har også disse en eller flere tversgående striper midt under sålen. Men i tillegg er flere av figurene forsynt med et mønster av tvers- og langsgående linjer. Kanskje skal dette forestille sålen på en sandal el.l. som er laget av flettet bast eller lignende materiale.

LITTERATUR

- Bakka, E. 1975: Geologically dated Arctic rock carvings at Hammer near Steinkjer in Nord-Trøndelag. Arkeologiske skrifter fra Historisk Museum Universitetet i Bergen nr. 2. Bergen.
- Bugge, A. 1912: Norges historie Bind I, del 1. Kristiania.
- Brøgger, A.W. 1906: Elg og ren på helleristningene i det nordlige Norge. Naturen 1906. Bergen.
- " " 1909: Den arktiske stenalder i Norge. Videnskabs-Selskabets Skrifter II, Hist.-Filos. Klasse 1909 no. 1. Kristiania.
- " " 1925: Det norske folk i oldtiden. Instituttet for sammenlignende kulturforskning serie A VIa. Oslo.
- Bøe, J. 1931: Stenalderens naturalistiske kunst. Nordisk kultur XXVII. Stocholm.
- Gjessing, C. 1936: Nordenfjelske ristninger og malinger av den arktiske gruppe. Instituttet for sammenlignende kulturforskning serie B XXX. Oslo.
- " " 1945: Norges steinalder. Oslo.
- Hallström, G. 1907: Hällristningar i Norra Skandinavien. Ymer 1907. Stockholm.
- " " 1908a: Hällristningarna kring Trondheimsfjorden. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter 1907 no. 10. Trondheim.
- " " 1908b: Nordskandinaviska hällristningar I. Fornvännen 1908. Stockholm.
- " " 1909: Nordskandinaviska hällristningar II. Fornvännen 1909. Stockholm.
- " " 1938: Monumental Art of Northern Europe from the Stone Age I. The Norwegian localities. Stockholm.
- Hagen, A. 1966: Bilder i berg. Helleristninger i Norge. Oslo.
- " " 1976: Bergkunst. Jegerfolkets ristninger og malinger. Oslo.
- Leirfall, J. 1970: Helleristningene i Stjørdalen. Steinkjer (særtrykk av bygdebok).
- Lossius, K. 1899: Antikvariske Notiser fra Nordre Trondhjems Amt. Aarsberetning for foreningen til norske fortids-mindesmerkers bevaring 1898. Kristiania.
- Marstrander, S. 1956: Hovedlinjer i Trøndelags forhistorie. Viking XX. Oslo.
- " " 1966: Nye resultater i utforskningen av bronsealderens helleristninger. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet Årbok 1966. Trondheim.

- Marstrander, S. 1974: Nye helleristningsfunn i Trøndelag. Det Norske Videnskabsakademi i Oslo Årbok 1973. Oslo.
- Petersen, T. 1922: Fra hvilken tid stammer de naturalistiske helleristninger? Naturen 1922. Bergen.
- " " 1926: Nye fund fra det nordenfjellske Norges helleristningsområde. Finska fornminnesföreningens tidskrift XXXVI nr. 1. Helsinki.
- " " 1931: Nyopdagede renfigurer på helleristningene ved Hell. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskabs Forhandlinger Bd. IV nr. 49. Trondheim.
- Rygh, K. 1879: Faste fornlevninger og Oldsagfund i Nordre Trondhjems Amt. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter 1878. Trondhjem.
- " " 1908: Helleristninger af den sydsandinaviske type i det nordenfjeldske Norge. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter 1908 nr.10. Trondhjem.
- Rygh, O. 1873: Om helleristninger i Norge. Christiania Videnskabs-selskabets Forhandlinger 1873. Christiania.
- Shetelig, H. 1922: Primitive tider. Bergen.
- " " 1925a: Norges forhistorie. Instituttet for sammenlignende kulturforskning serie A Va. Oslo.
- " " 1925b: Norsk kunst i de ældste tider. Norsk kunsthistorie Bd. 1. Oslo.
- " " 1930: Fra oldtiden til omkring 1000 e.Kr. Det norske folks liv og historie Bd. 1. Oslo.
- Sognnes, K. 1981a: Helleristningsundersøkelser i Trøndelag i 1979 og 1980. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab Museet Rapport Arkeologisk serie 1981:2. Trondheim.
- " " 1981b: Orientering og helning på bergkunstlokaliteter i Stjørdal. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab Museet Rapport Arkeologisk serie 1981:3. Trondheim
- " " 1982a: Helleristninger i Stjørdal I, Skatval sogn. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet Rapport Arkeologisk serie 1982:10. Trondheim.
- " " 1982b: Helleristninger på Tønsåsen i Lånke. Arbeider-Avisa 4.12. Trondheim.
- " " 1983a: Bergkunsten i Stjørdal. Helleristningar og bu-setjing. Gunneria 45. Trondheim.
- " " 1983b: Nye helleristningsfunn i Lånke. Nord-Trøndelags historielags årbok 1983. Steinkjer.
- Stjørdal 1978: Stjørdal I. Funn og fornminner i Nord-Trøndelag 6 Trondheim.

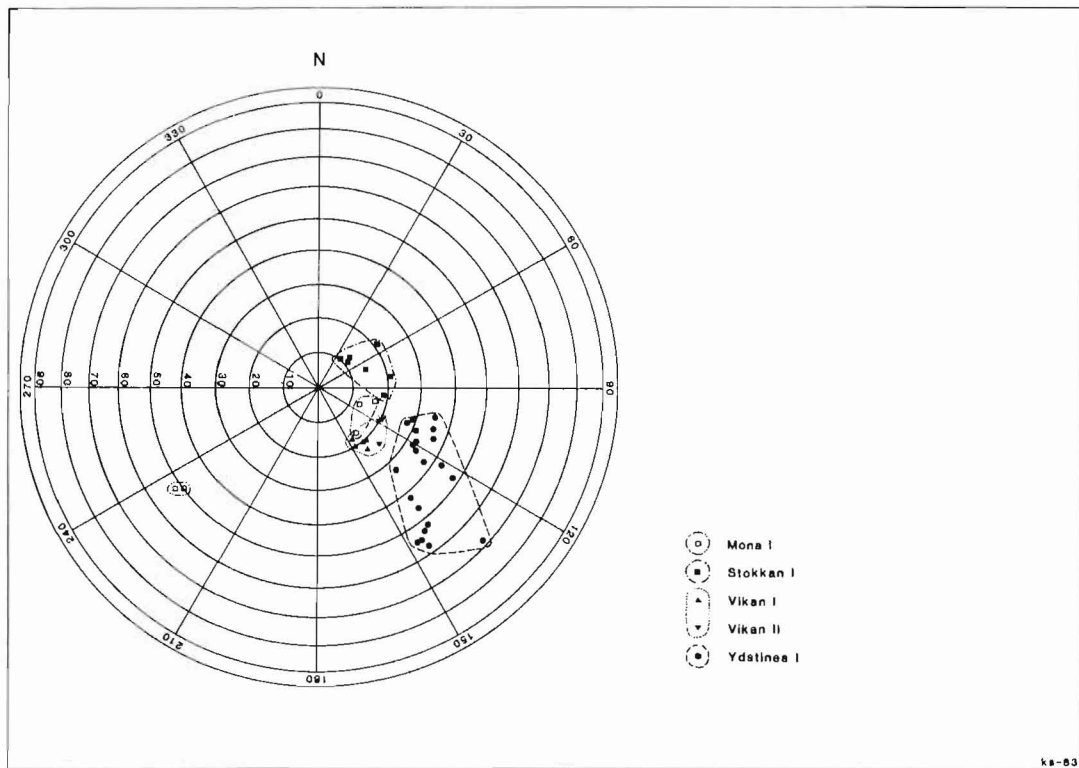

Fig. 1. Diagram (stereogram) som viser helningsvinkel og helningsretning på helleristningslokalitetene i Stjørdal sogn.

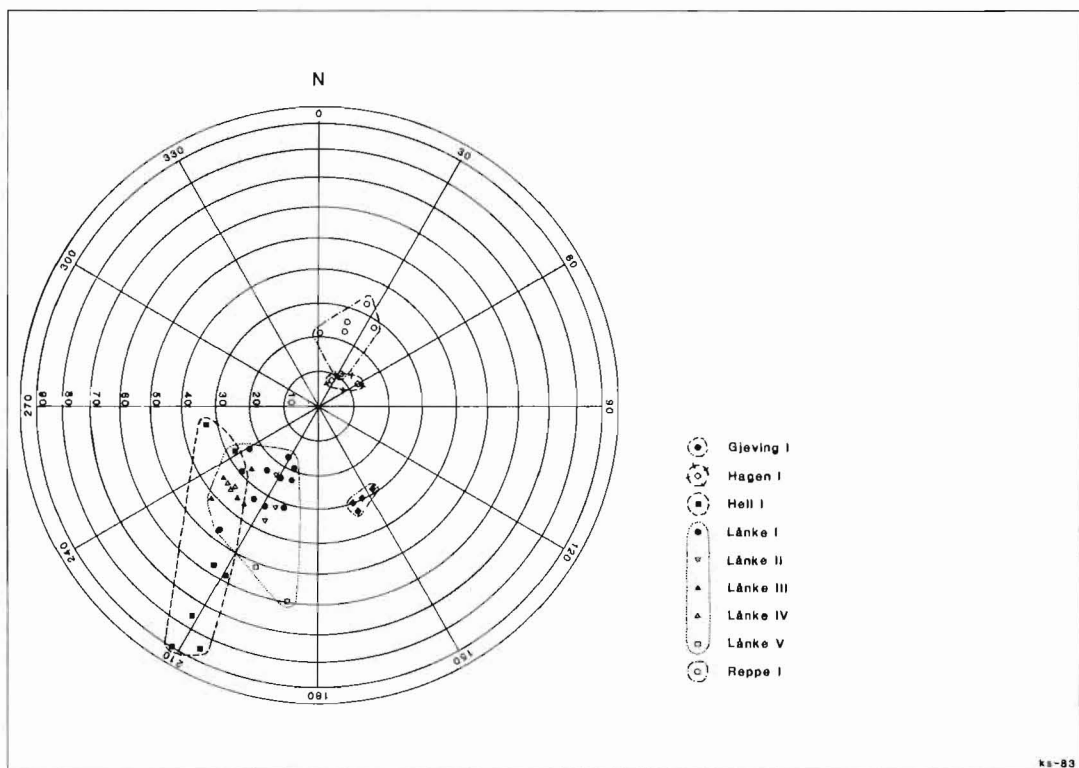

Fig. 2. Diagram (stereogram) som viser helningsvinkel og helningsretning på helleristningslokalitetene i Lånke sogn.

Fig. 3. Vikan I. Foto K. Sognnes 1983.

Fig. 4. Vikan II på det hvite feltet til høyre, Vikan I på det hvite feltet oppe til venstre. Foto K. Sognnes 1983.

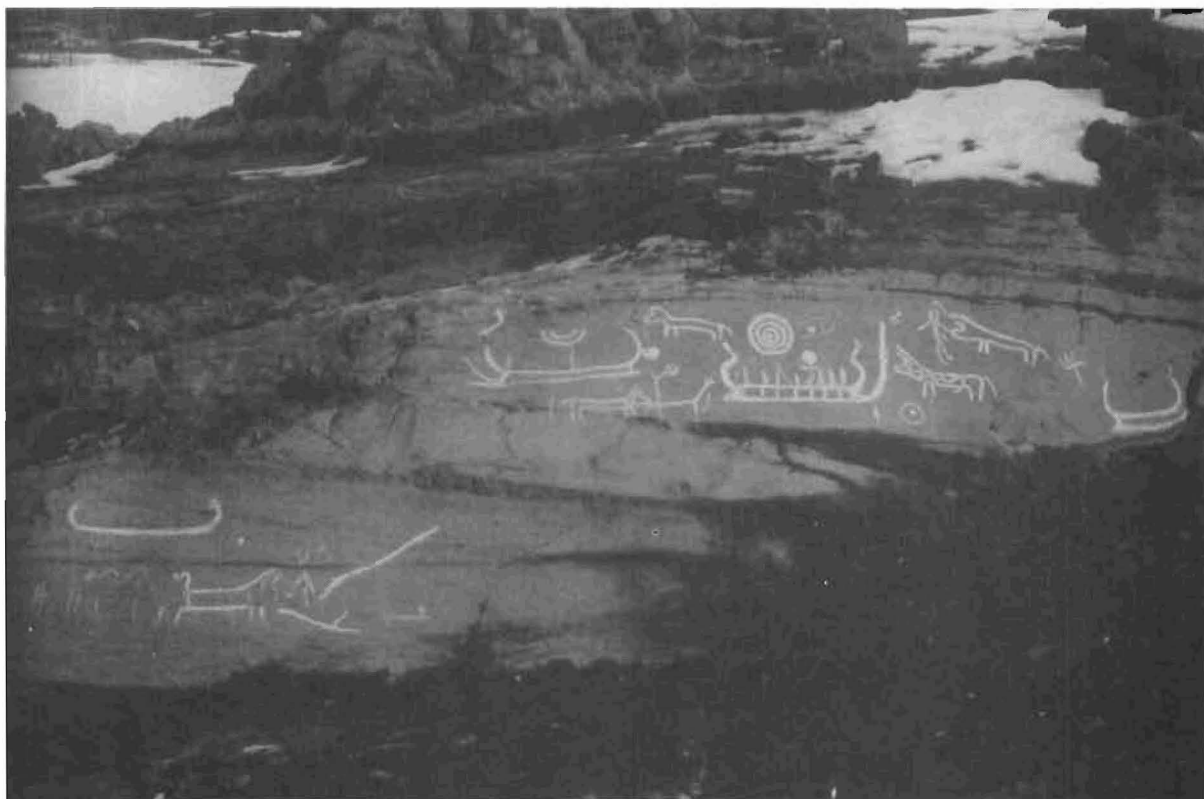

Fig. 5. Gråbrekk I. Foto Th. Petersen 1919.

Fig. 6. Stokkan I. Foto K. Sognes 1983.

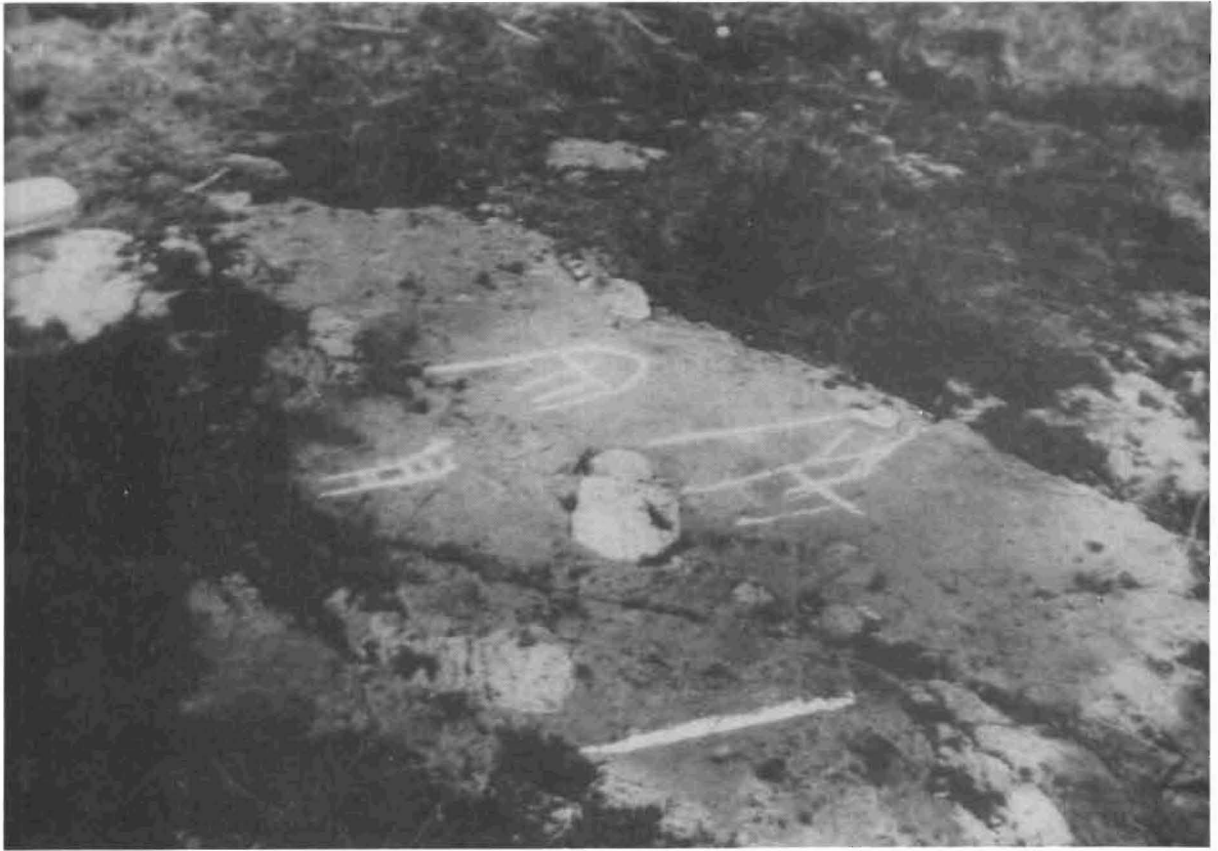

Fig. 7. Stokkan II. Foto Th. Petersen 1923.

Fig. 8. Ydstines I, felt B, vestre del. Foto Johs. Petersen 1929.

Fig. 9. Ydstines I, felt B østre del. Foto Johs. Petersen 1929

Fig. 10. Mona I. Foto K. Sognes 1983

Fig. 11. Ristningene på Tånsåsen på Lånke. Lånke I på hvitt felt oppe til venstre, Lånke III på hvitt felt nede til høyre, Lånke II bak furutre like til venstre for II. Foto K. Sognnes 1982.

Fig. 12. Lånke I, felt A. Foto K. Sognnes 1983.

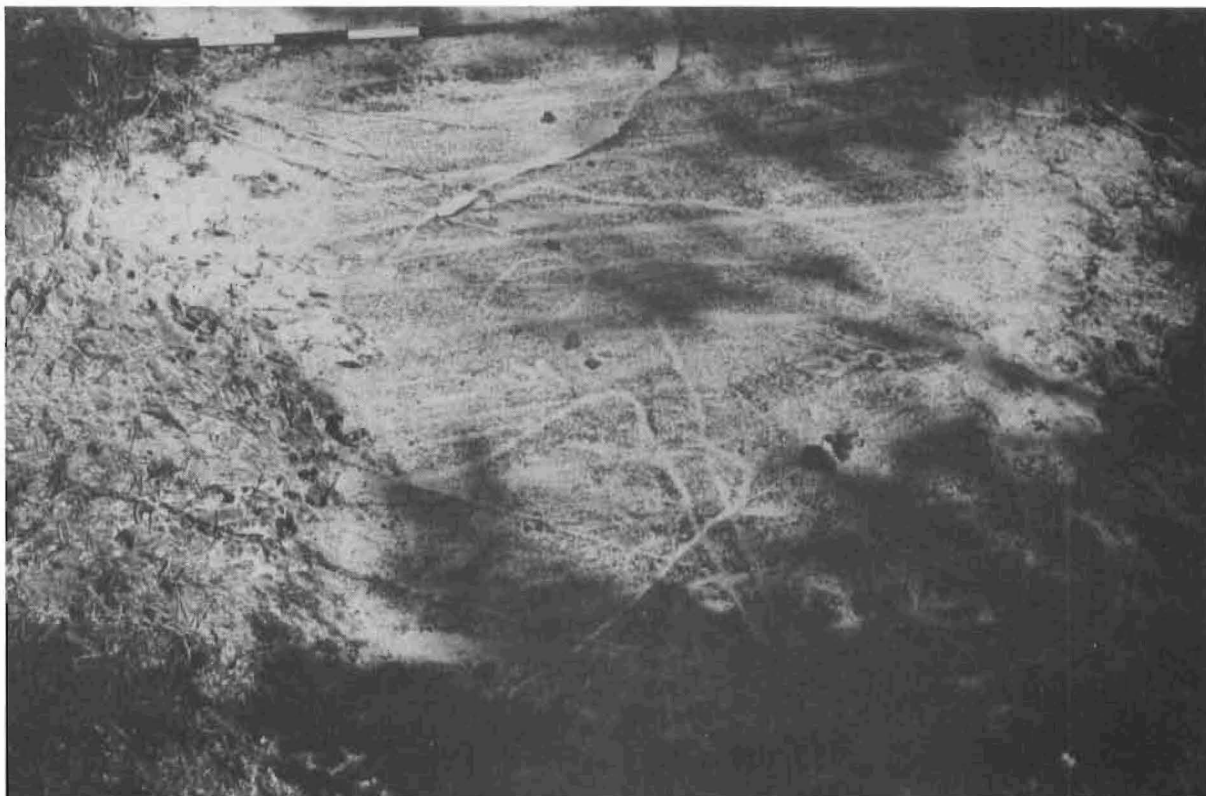

Fig. 13. Lånke III. Berget er overslemmet med kritt og kontrasfarge.
Foto K. Sognes 1982.

Fig. 14. Lånke IV. Foto K. Sognes 1983.

Fig. 15. Detalj av Reppe I. Foto K. Sognnes 1982.

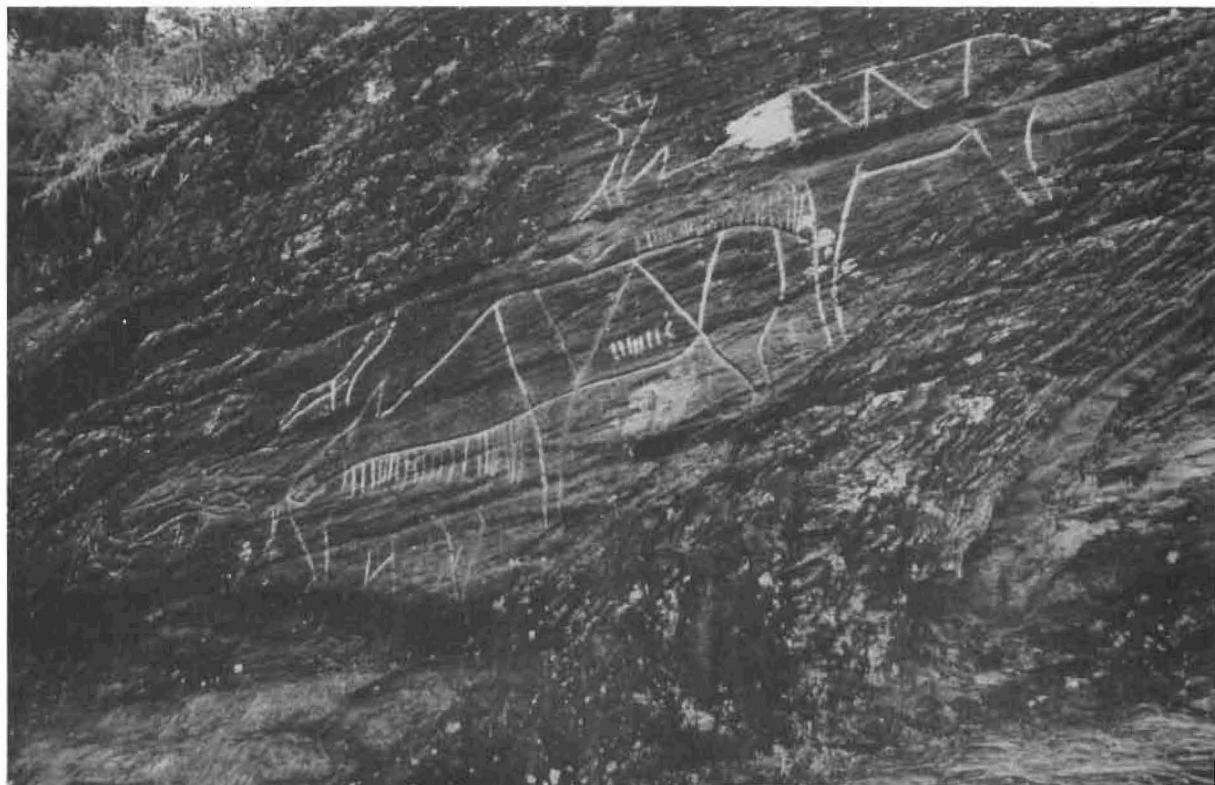

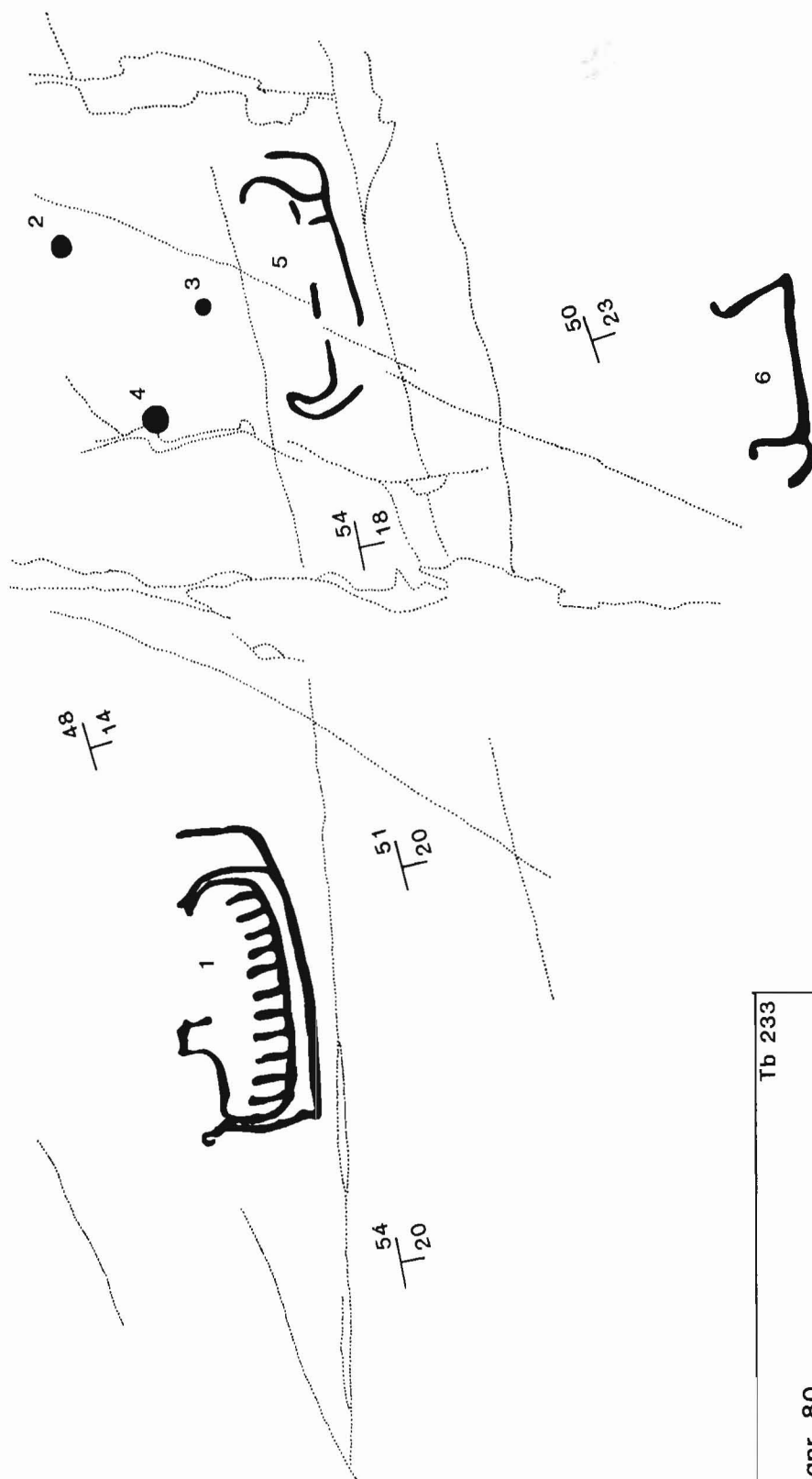
Fig. 16. Hell I, felt A. Foto K. Sognnes 1980.

Fig. 17. Gjeving I. Foto K. Sognnes 1983.

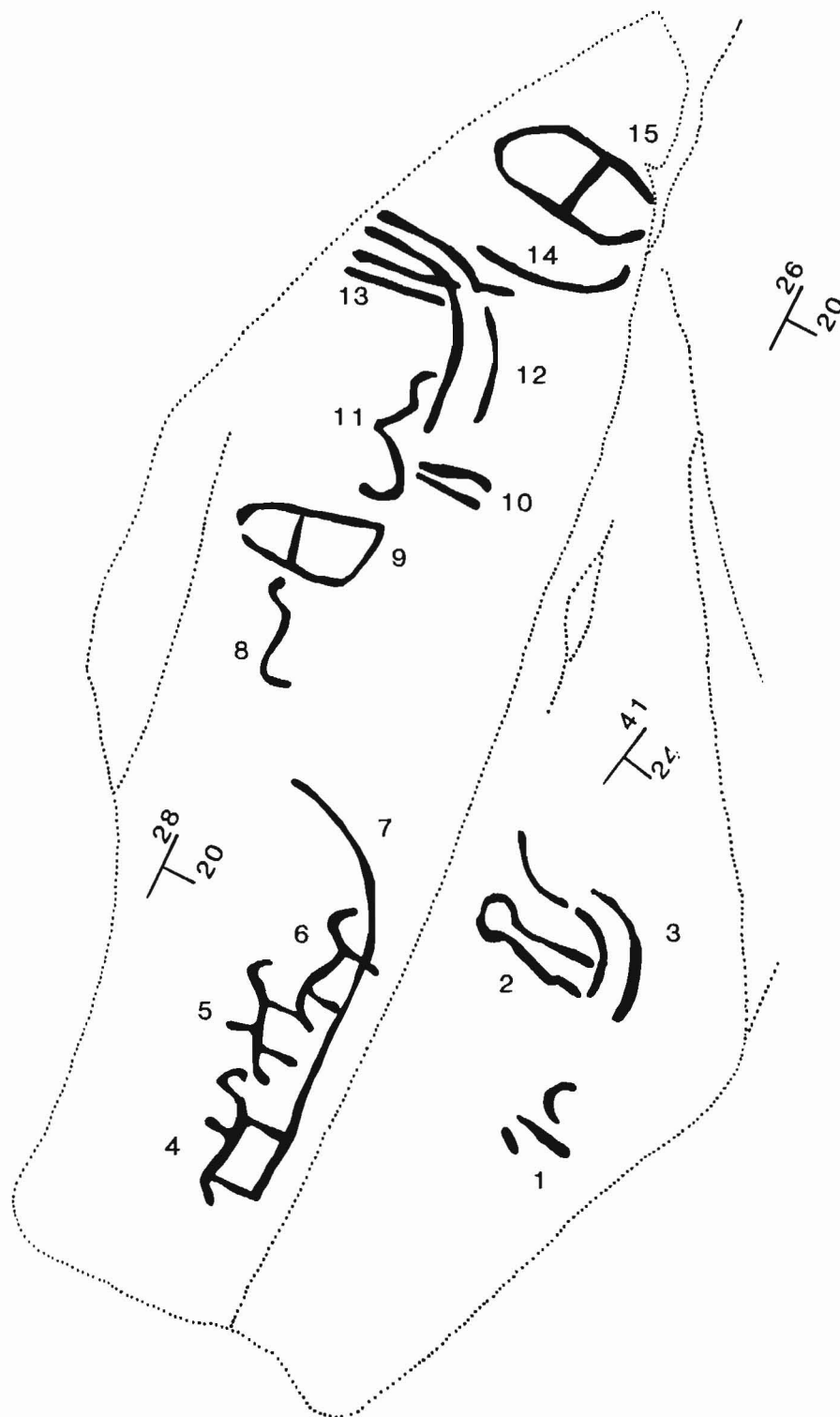
Fig. 18. Detalj av Hagen I, felt B. Foto K.R. Møllarhus 1963.

Tb 233

VIKAN, gnr, 80
Stjødal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I
K.Sognes 1983

Tb 244

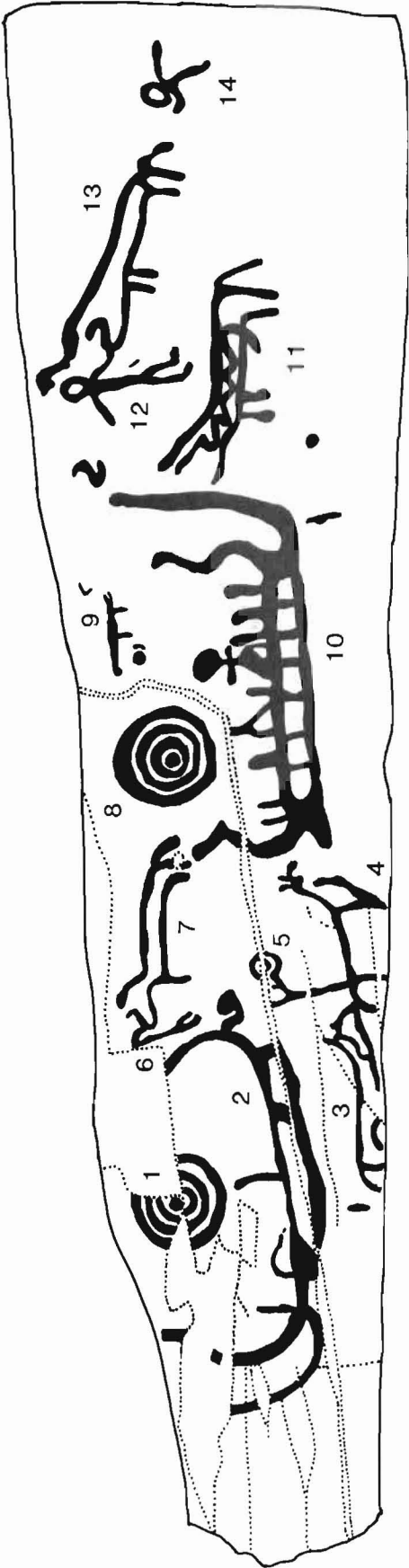
VIKAN, gnr. 80

Stjørdal, Nord-Trøndelag

Lokalitet II

K. Sognes 1983

0 50cm

Tb 234

GRÅBREKK, gnr. 86
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I
T 12521
K. Sognnes 1983

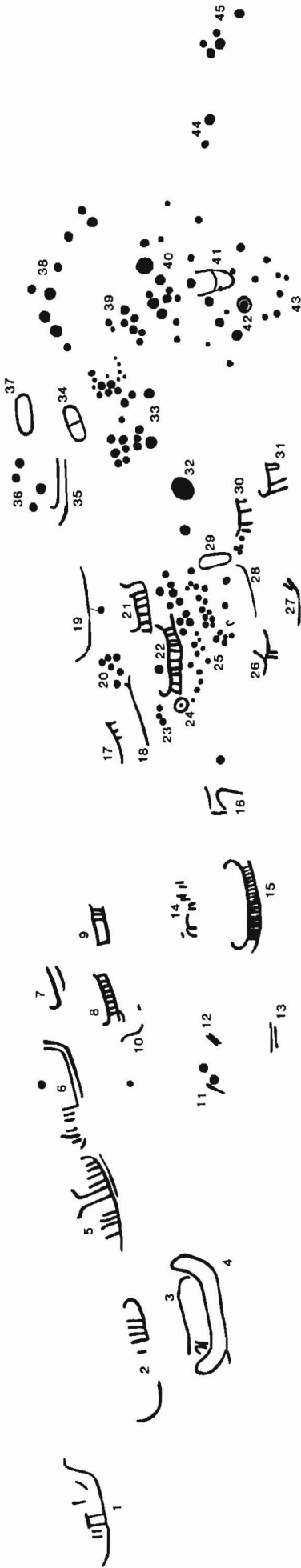

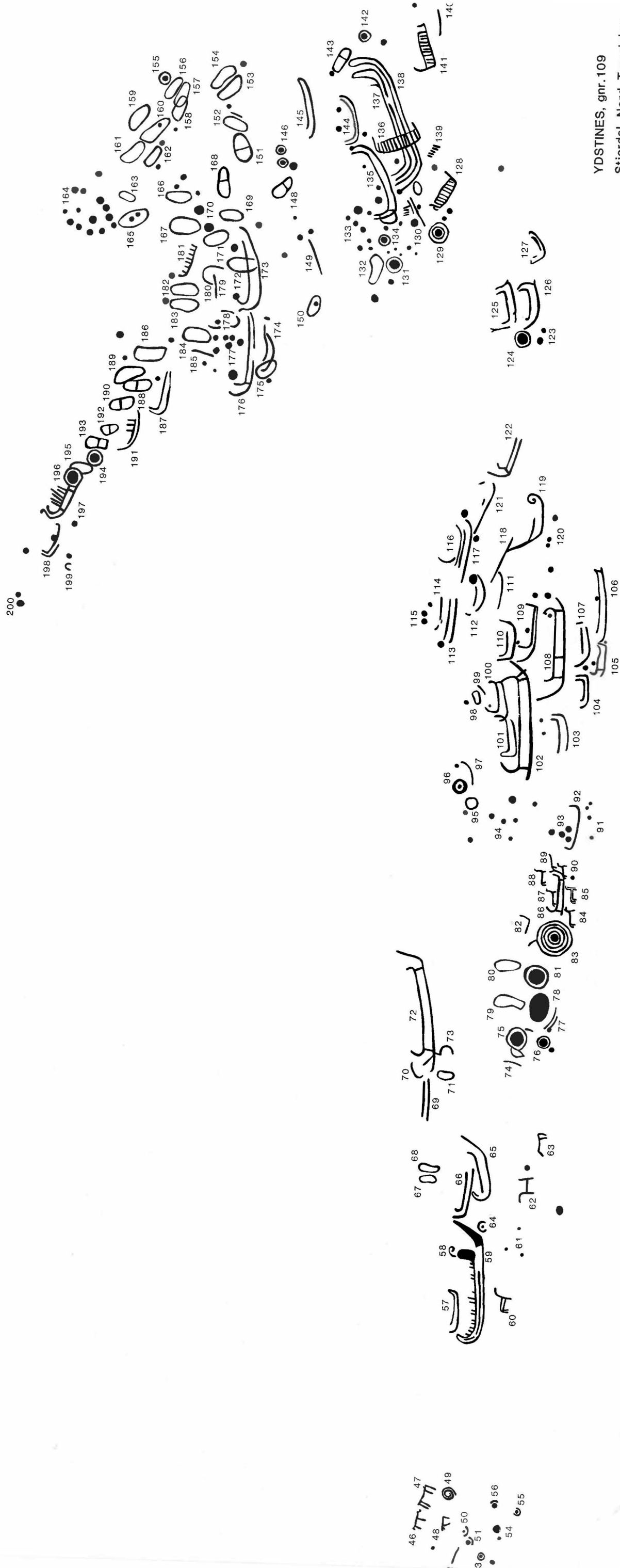
STOKKAN, gnr. 98
 Stjørdal, Nord-Trøndelag
 Lokalitet I
 K. Sognes 1983

0 1m

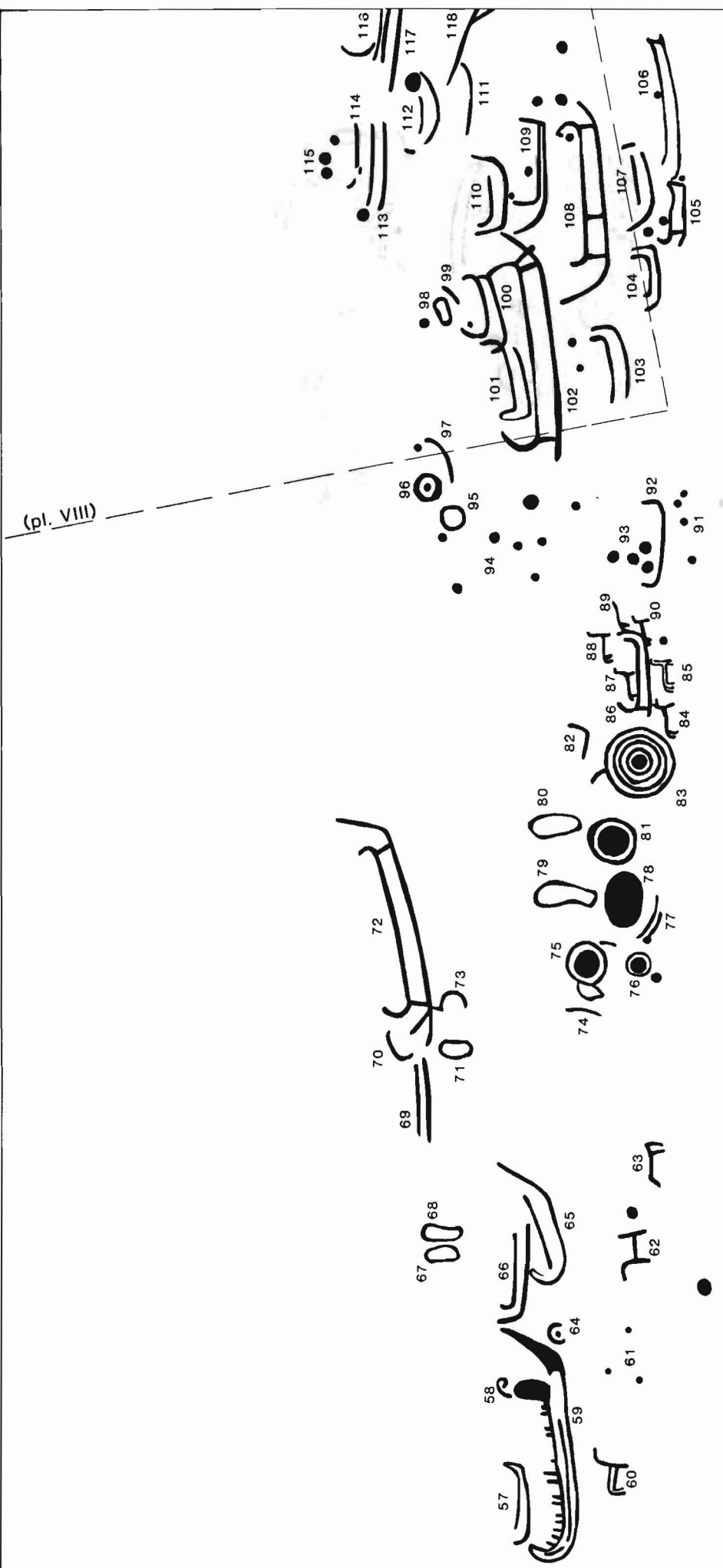
Tb 180

YDSTINES, gnr. 109
Stjærdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt A
Th. Petersen 1929

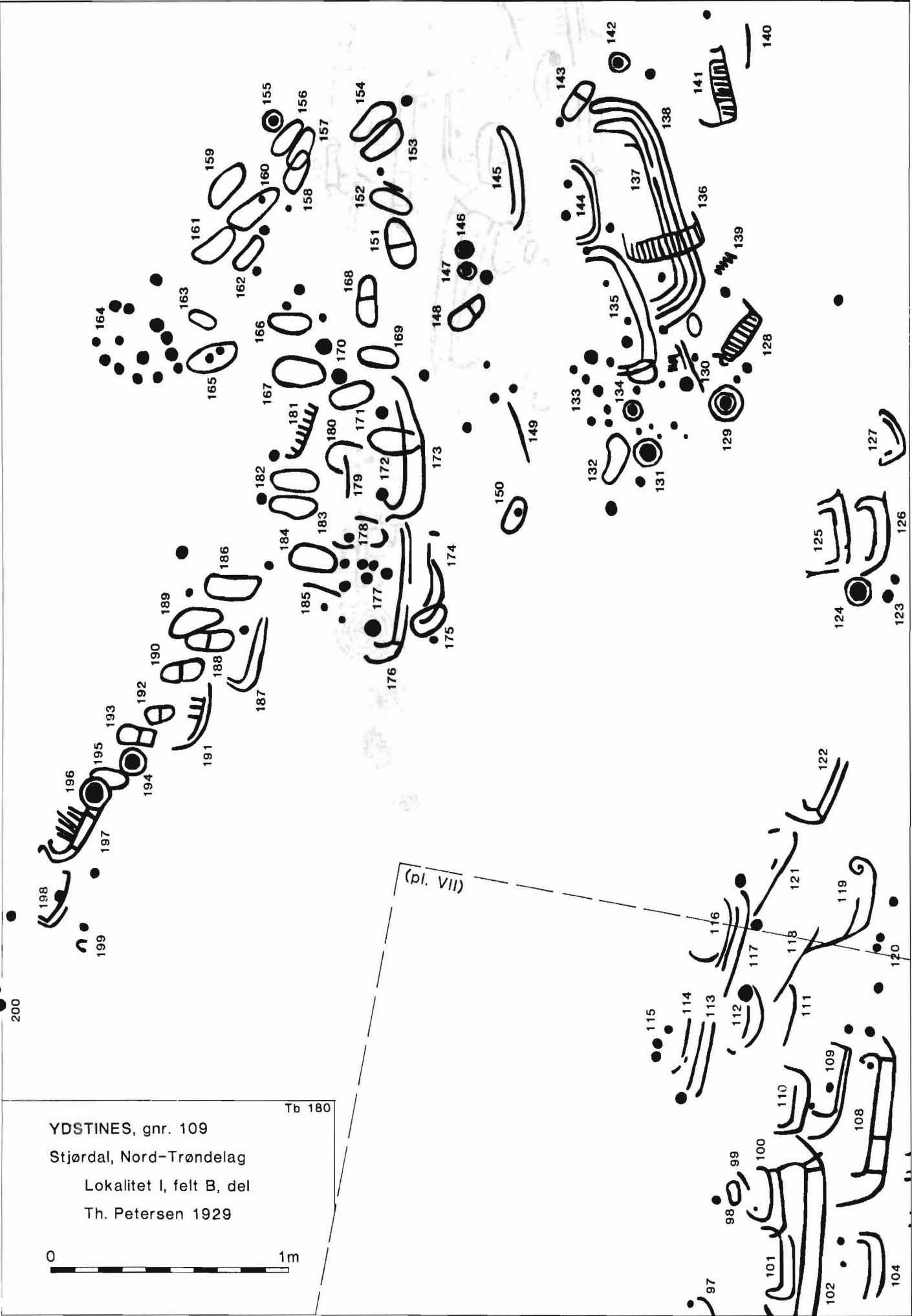
0 1m

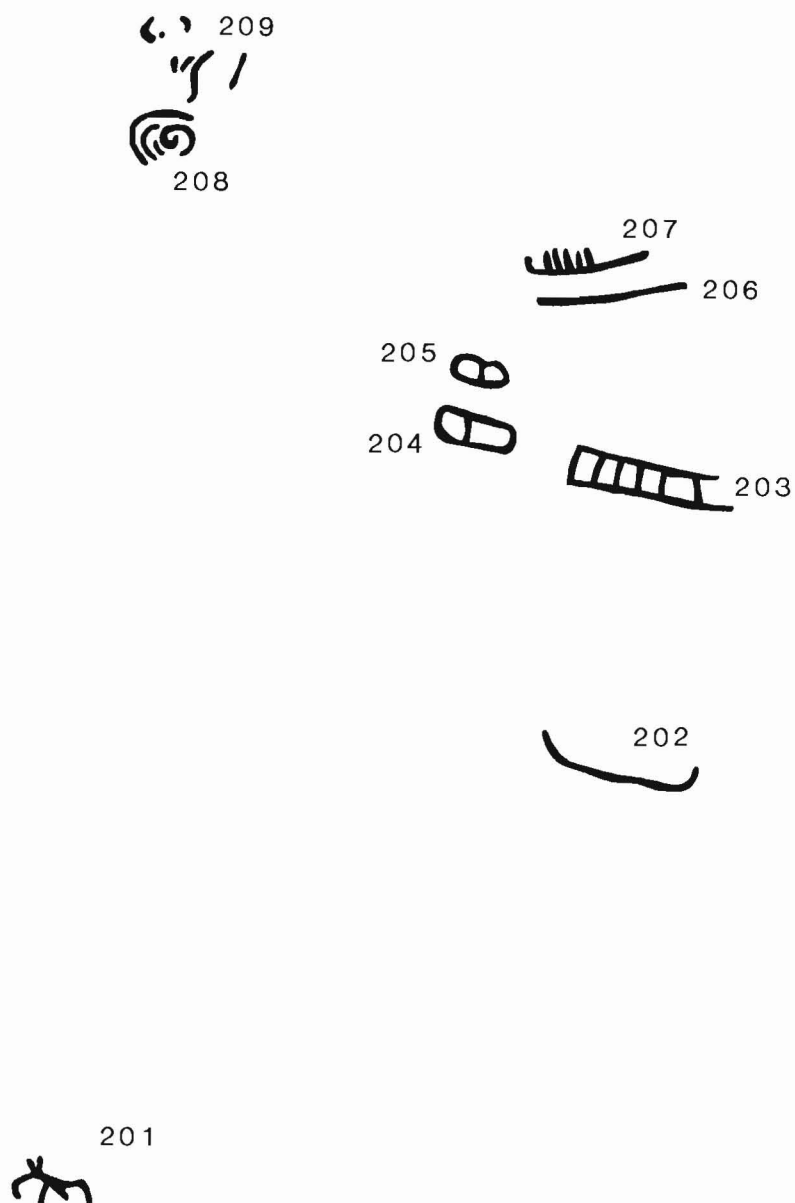

Tb 180

YDSTINES, gnr. 109
Stjødal, NordTrøndelag
Lokalitet I, felt B, del
Th. Petersen 1929

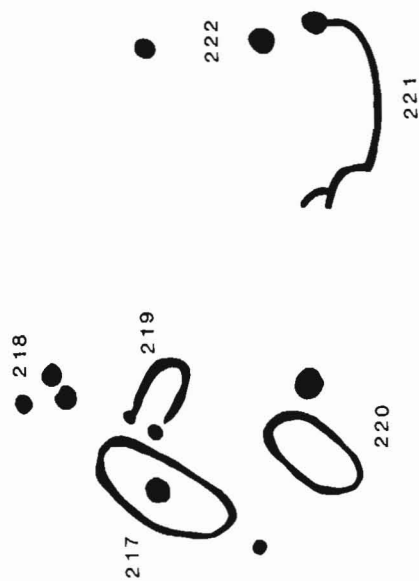

Tb 180

YDSTINES, gnr. 109
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt C
Th. Petersen 1929

0 1m

B

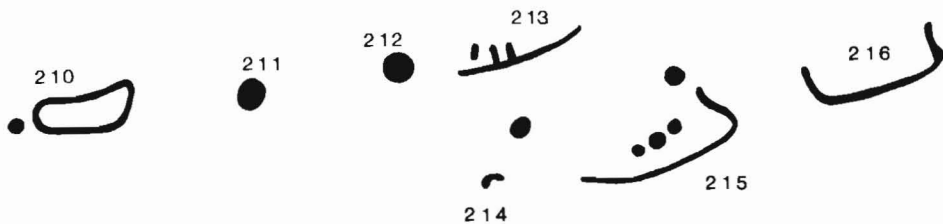

Tb 180

YDSTINES, gnr. 109
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt F
Th. Petersen 1929

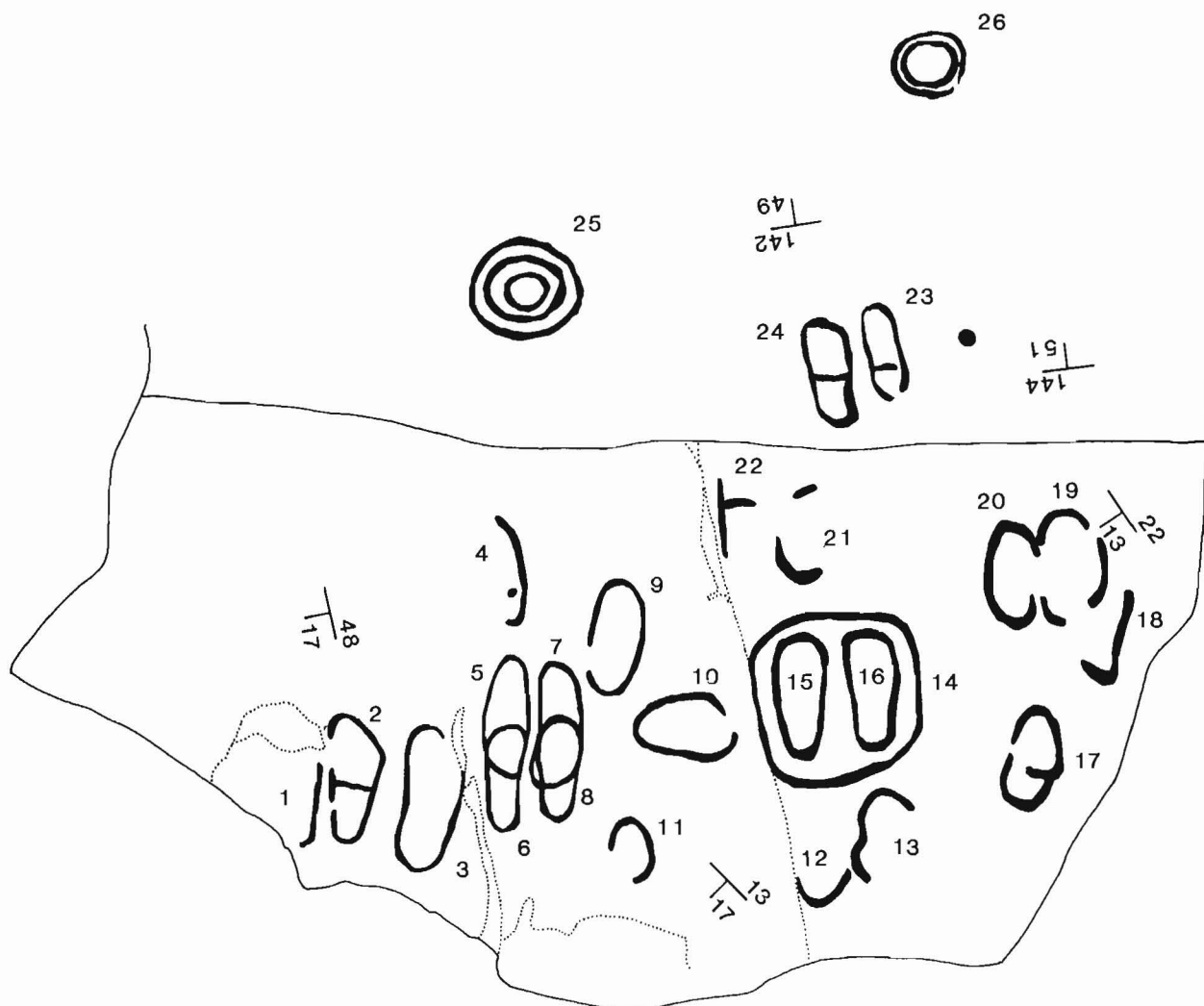
A

Tb 180

YDSTINES, gnr. 109
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt E
Th. Petersen 1929

Tb 243

MONA, gnr. 127

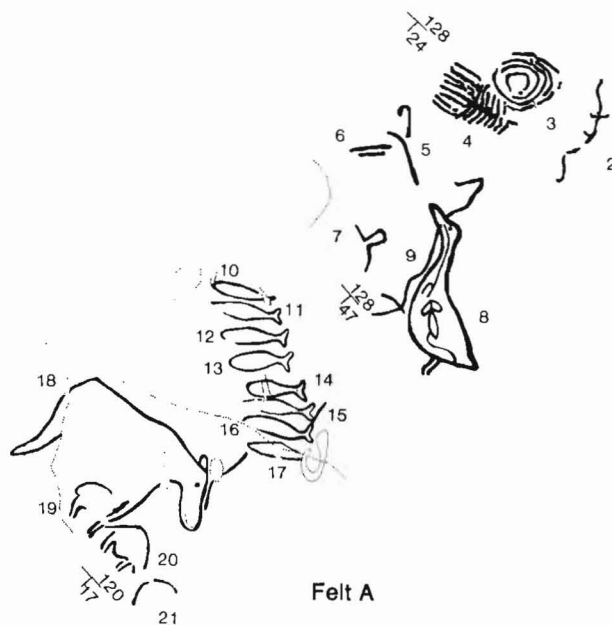
Stjørdal, Nord-Trøndelag

Lokalitet I

K. Sognnes 1983

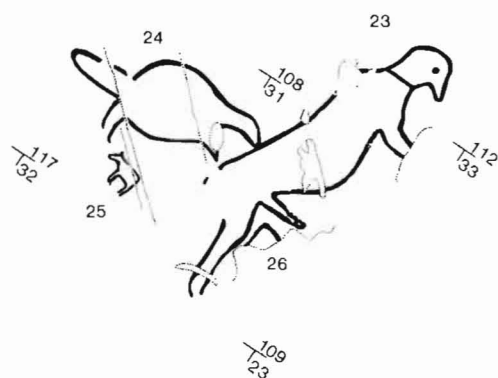
0 1m

Felt E

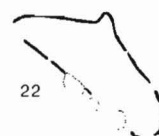

Felt A

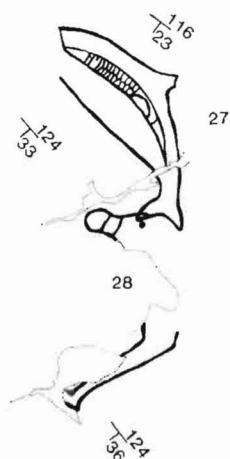
Felt B

Felt D

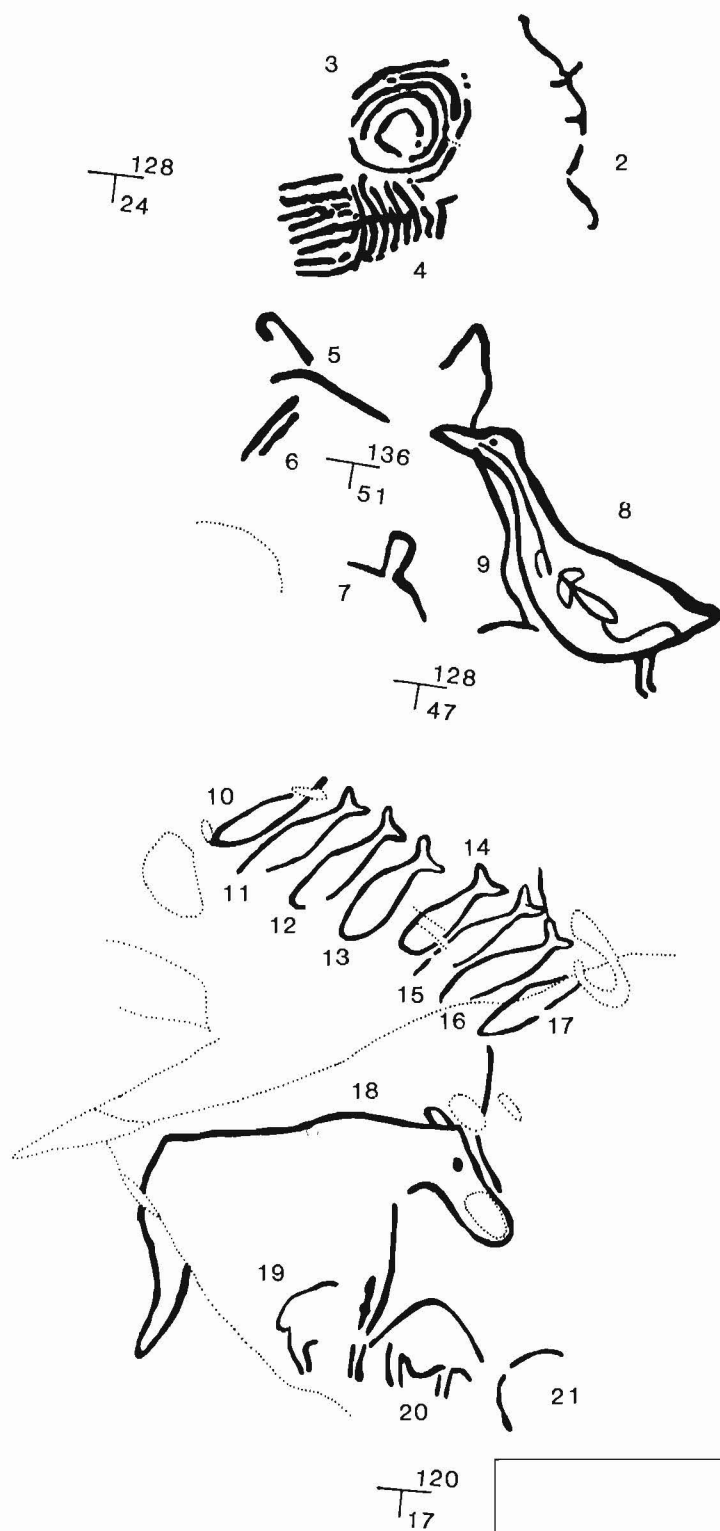
Felt C

Tb 183

LÅNKE, gnr. 159
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I
K. Sognnes 1982

Tb 183

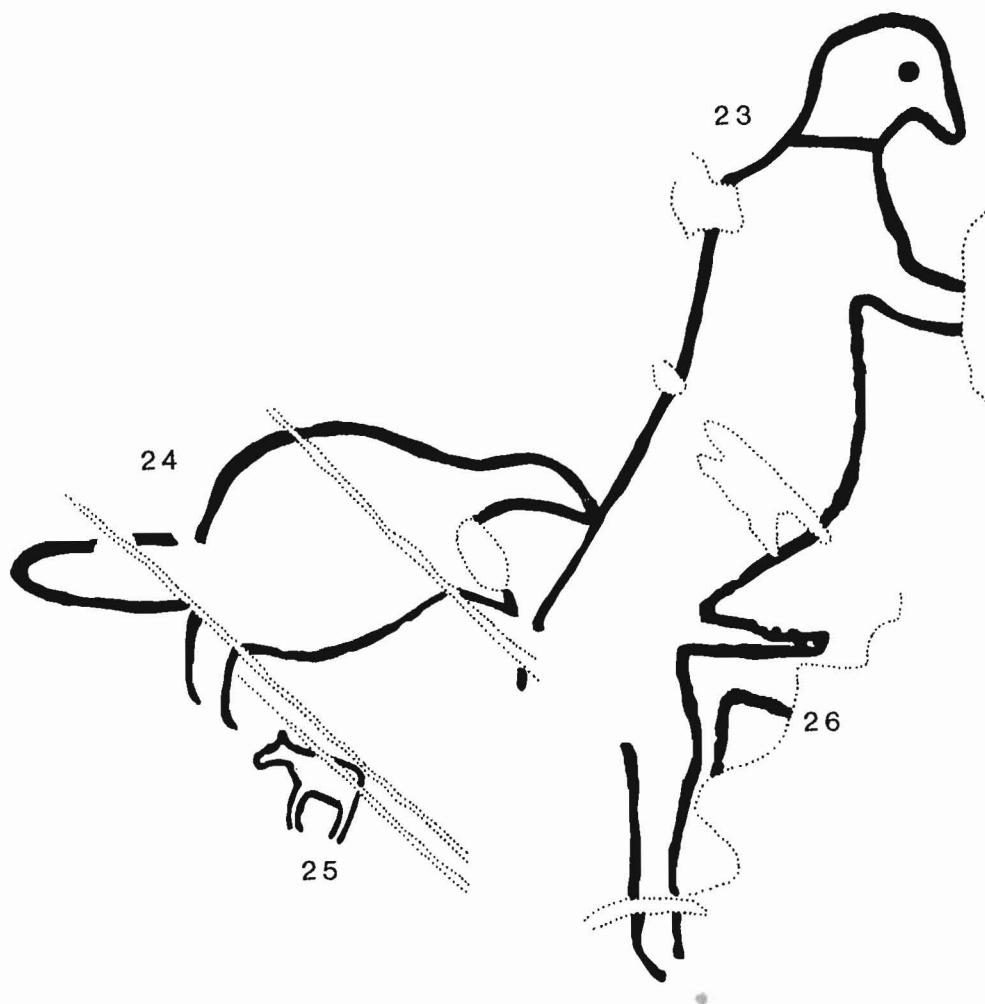
LÅNKE, gnr. 159

Stjørdal, Nord-Trøndelag

Lokalitet I, Felt A

K. Sognnes 1982

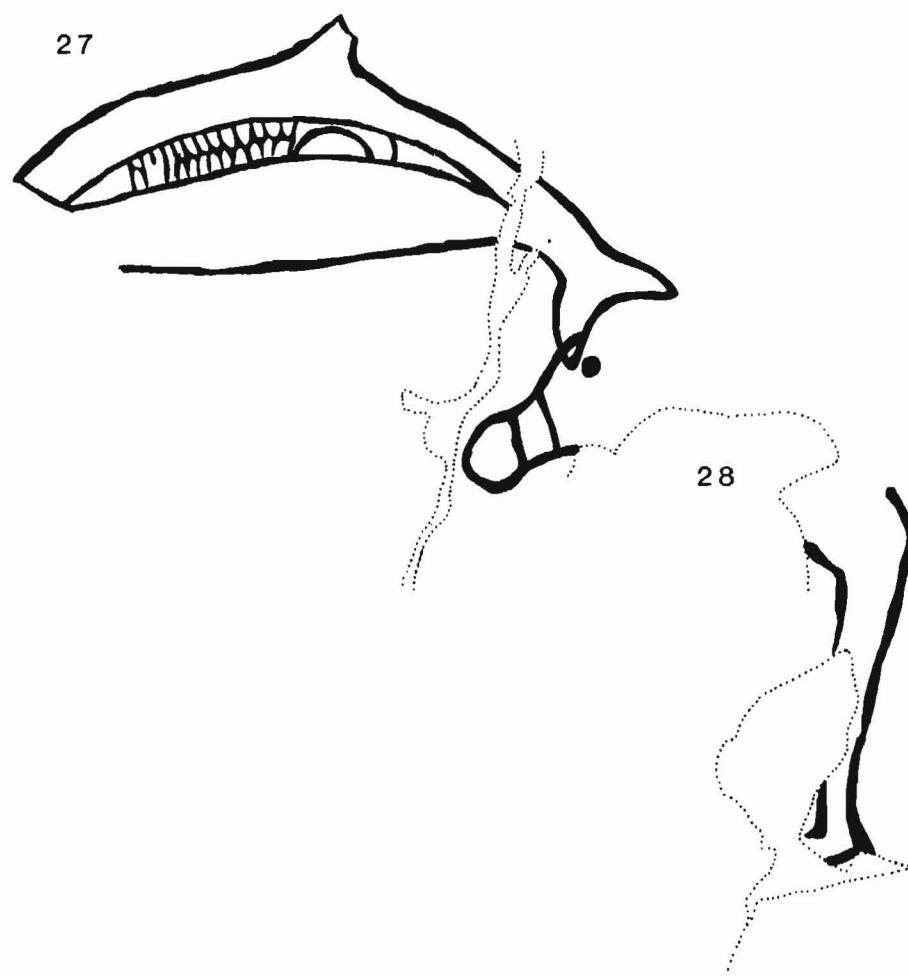
0 1 m

Tb 183

LÅNKE, gnr. 159
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt B
K.Sognes 1982

0 50cm

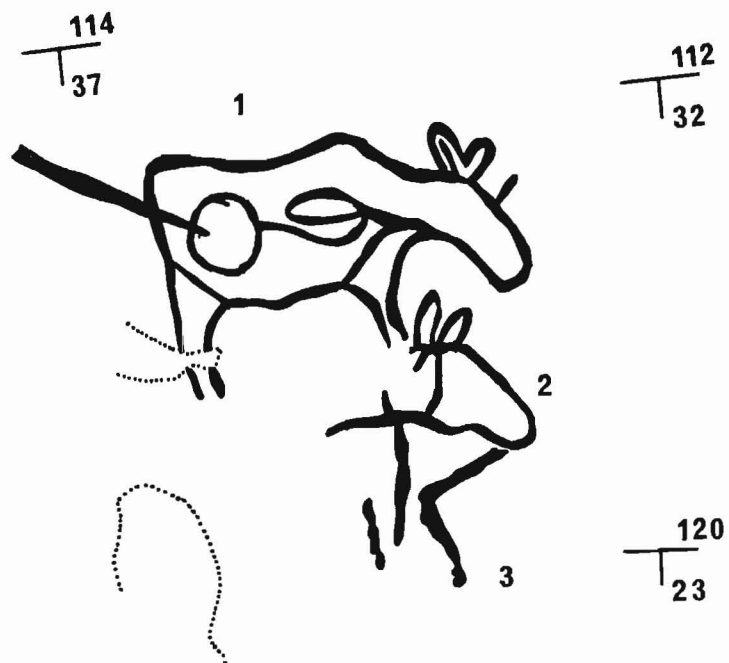

Tb 183

LÅNKE, gnr. 159
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt C
K.Sognnes 1982

0 50cm

A scale bar consisting of a horizontal line with alternating black and white segments, used to indicate the scale of the drawing.

Tb 184

LÅNKE, gnr.159

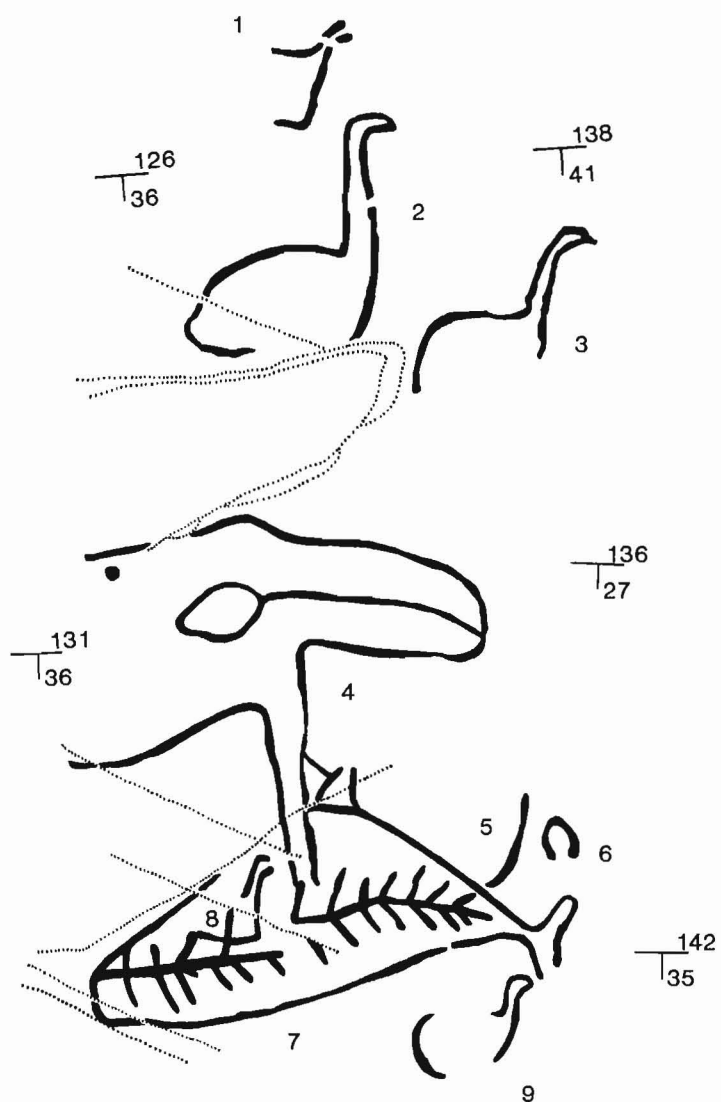
Stjørdal, Nord-Trøndelag

Lokalitet II

K. Sognes 1982

0 50 cm

A scale bar with alternating black and white segments, indicating a length of 50 cm.

Tb 185

LÅNKE, gnr. 159

Stjørdal, Nord-Trøndelag

Lokalitet III

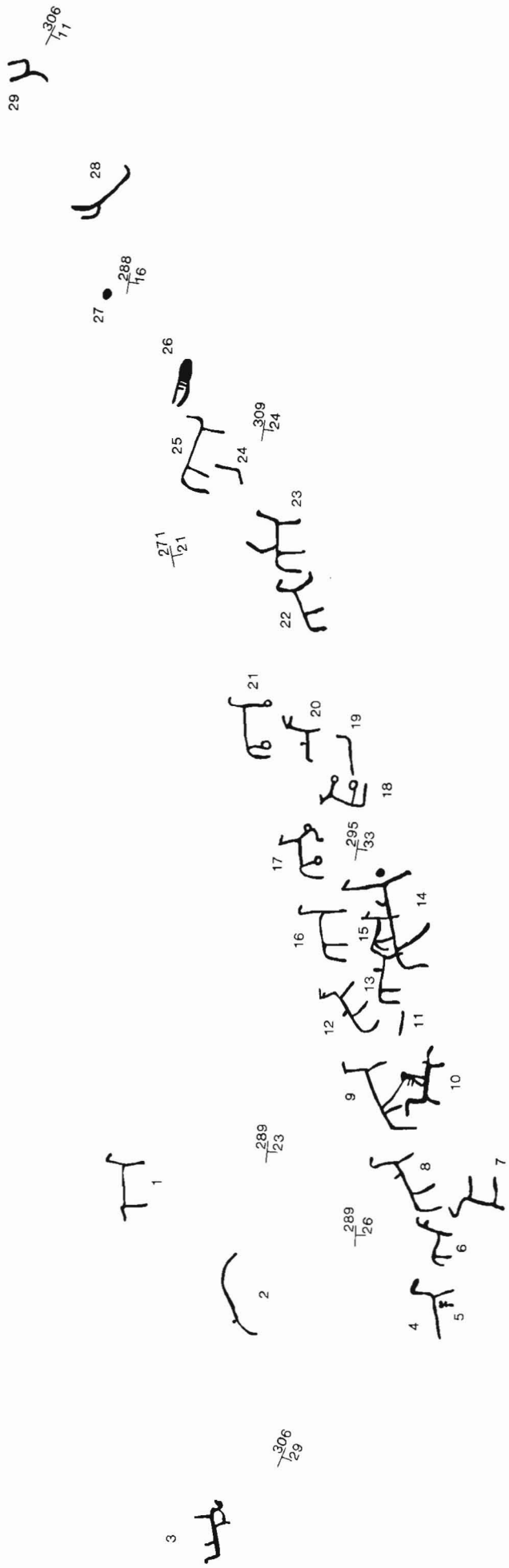
K. Sognnes 1982

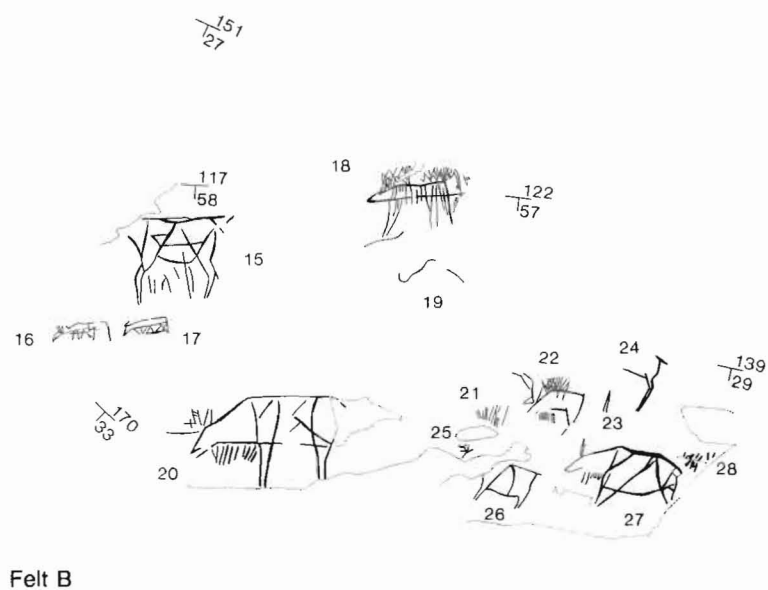
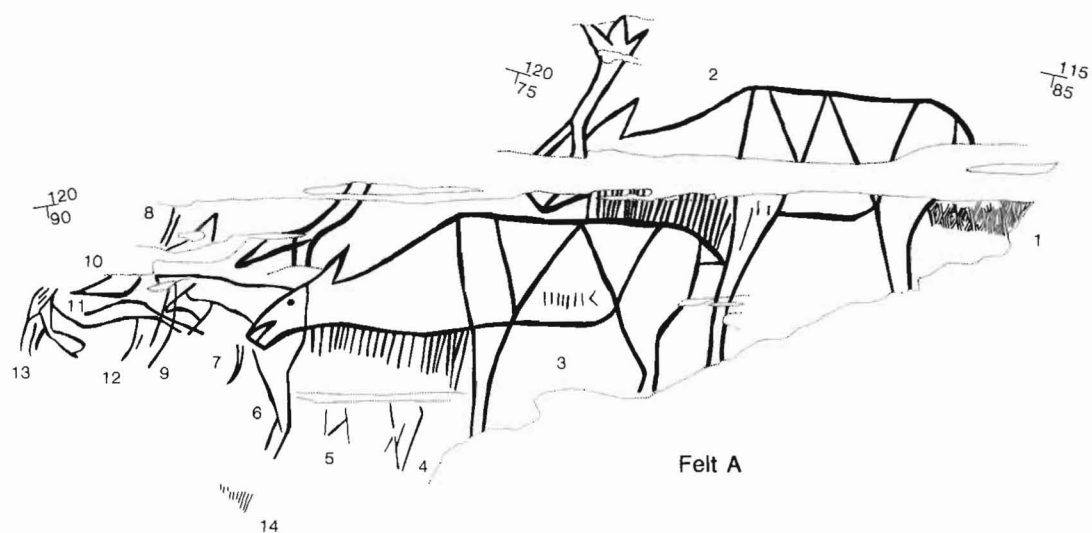
0 1 m

Tb 205

REPPE, gnr. 160
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I
K. Sognes 1982

0 1m

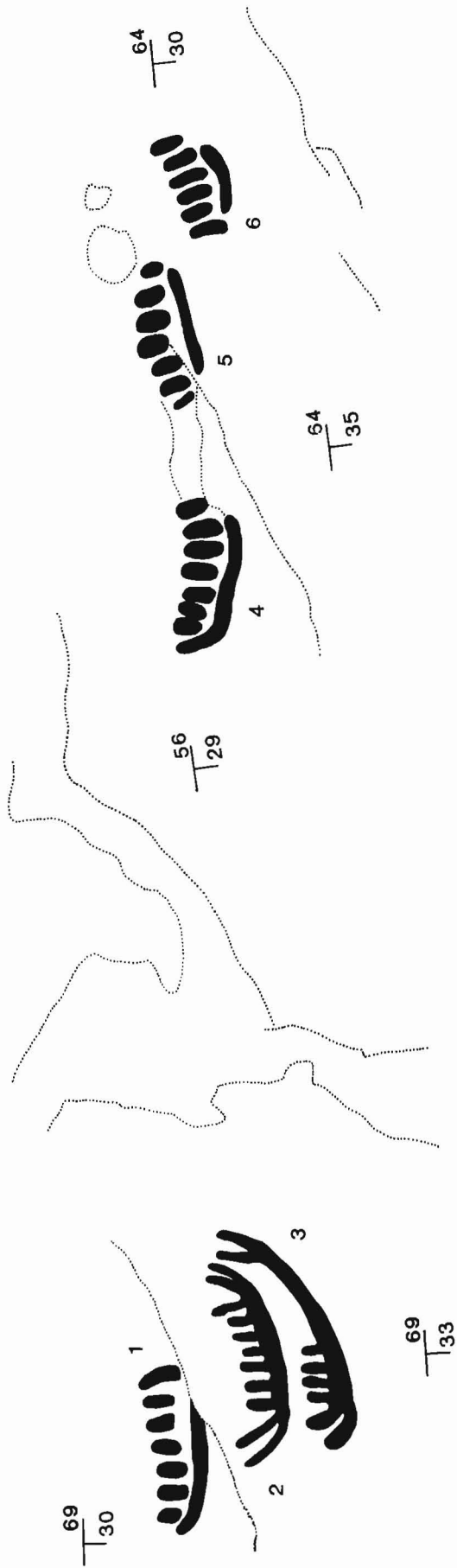

Tb 198

HELL, gnr. 162
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I
K. Sognnes 1982

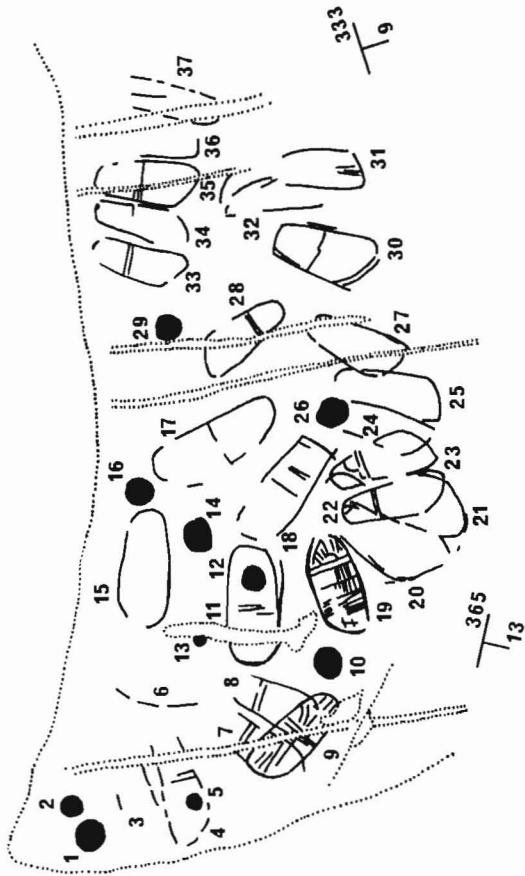
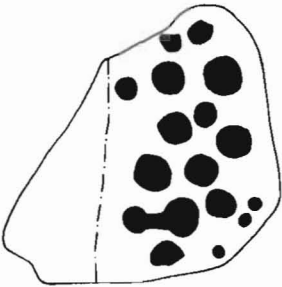

Tb 245

GJEVING, gnr. 166
Stjødal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I
K. Sognnes 1983

Tb 235

HAGEN, gnr. 185
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, felt A
T 17906
K.Sognnes 1983

Tb 174

HAGEN, gnr. 185
Stjørdal, Nord-Trøndelag
Lokalitet I, Felt B
K. Sognnes 1981

1982

1. Stenvik, Lars F. : Verneplan for vassdrag. Arkeologiske kulturminner i Ognavassdraget, Nord-Trøndelag.
2. Stenvik, Lars F.: Verneplan for vassdrag. Arkeologiske kulturminner i Stjørdalsvassdraget, Nord-Tr.lag.
3. Stenvik, Lars F.: Verneplan for vassdrag. Arkeologiske kulturminner i Gaulavassdraget, Sør-Trøndelag
4. Stenvik, Lars F.: Verneplan for vassdrag. Arkeologiske kulturminner i Drivavassdraget, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.
5. Stenvik, Lars F.: Verneplan for vassdrag. Arkeologiske kulturminner i Høylandsvassdraget, Nord-Tr.lag.
6. Stenvik, Lars F.: Verneplan for vassdrag. Arkeologiske kulturminner i Sørlivassdraget, Nord-Tr.lag.
7. Christophersen, Axel: Oppmåling og undersøkelse av åkerreiner på Talmo, Leksvik og Rinnmoen/Eid, Høylandet, Nord-Trøndelag.
8. Årshefte 1981.
Fastner, Jørgen : Marinarkeologi i Trøndelag i de senere år.
Pettersen, Kristian: Steinalderlokaliteten Fiskløysa. Noen kildeproblemer fra steinalderen langs vassdrag.
Sognnes, Kalle : Kristen Rolseth Møllenhuss 1922-1981. Biografi over avhandlinger og artikler 1950-1980.
" " : Undersøkingar på Hæreid i Eidfjord, Hordaland.
Stalsberg, Anne : Hver mann har ei hauk på hånd... ei heller falk på sverd..
9. Pettersen, Kristian: Steinalder på Vega. En introduksjon og et analyseforsøk.
10. Sognnes, Kalle : Helleristninger i Stjørdal, I. Skatval sogn.
11. Fenne, Øyvind : Nyare tids kulturminne på Nord-Fosen.
12. Pettersen, Kristian: Undersøkelse av ei uvanlig grav fra Snåsa.
13. Pareli, Leif : Samiske kulturminner på Nord-Fosen.

1983

1. Pettersen, Kristian: Øvre Glomma. Arkeologiske undersøkelser 1982 i forbindelse med konsesjonssøknad.
2. Selvik, S.F. og Stenvik, L.F. : Arkeologiske registreringer og pollenanalytiske undersøkelser Sanddøla-vassdraget, Nord-Trøndelag.
3. Pareli, Leif : Samiske kulturminner i Sanddøla-vassdraget.
4. Sørheim, Helge : Rauma - Ulvåa arkeologiske undersøkelser 1982 i forbindelse med konsesjonssøknad.
5. Årshefte 1983.
Farbregd, Oddmunn: Snøfonner, pilefunn og dyregraver.
Fastner, Jørgen og Sognnes, Kalle : Seismisk registreringsutstyr i marinarkologien.
Melby, Ola : Eit hus i grus - og grus i hus.
Stenvik, Lars F. : Arkeologiske verneverdier i 10-års vernede vassdrag innenfor DKNVS Muséeets ansvarsområde.
Sørheim, Helge : Utgraving av en gravhuug på Asphaugen, Rindsem Mølle i Verdal.
6. Sognnes, Kalle : Helleristninger i Stjørdal II, Stjørdal og Lånke sogn.

